

MILLIY TIKLANISH

42 (103) 2010 йил 13 октябрь, чоршанба • Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг ижтимоий-сиёсий газетаси

2008 йил 30 октябрдан чиқа бошлаган
www.milliytiklanish.uz

Миллий курашимиз

Миллий спорт турларини қайта тиклаш, ривожлантириш ва дунё спорт майдонларига олиб чиқиш борасида қилинаётган ишлар фарзандларимизнинг нафақат саломатлигига, балки маънавиятига, улар қалбига ватанларварлик туйғусини ўстиришга ҳам хизмат қилмоқда.

3-бет

Халқаро ярмарка

Юртимизда сайёҳликни янада ривожлантириш, халқаро шериклик муносабатларини мустаҳкамлашга қаратилган тадбирда иштирокчилар мамлакатимизда соҳада эришилган ютуқлар ва тўпланган бой тажриба билан яқиндан танишиш имконига эга бўлишди.

6-бет

Махсус хотира тамғаси

Умумжаҳон почта иттифоқининг статистик маълумотларига кўра, жаҳон почта бозорида ёзувли хат-хабарлар сегменти 450 млрд. почта жўнатмаларини ташкил этади, булардан 440 млрд. ички режим ва 10 млрд. халқаро режим жўнатмаларидир.

8-бет

МТ

БУГУНГИ
СОНДА:

- ДЕПУТАТЛИК БИРЛАШМАЛАРИ 2-бет
- Сўз ва иш бирлиги энг яхши тарғибот
- ПАРТИЯ ҲАЁТИ 3-бет
- Беминнат чароғбон муаллим
- Соғлом авлод — соғлом келажак
- ИЖТИМОЙ-СИЁСИЙ ҲАЁТ 4-бет
- Тараққиётнинг нурафшон йўли
- МАЪНАВИЯТ 5-бет
- Ўзбекона ҳайрат
- «Art Week style.Uz – 2010» ҳафталиги
- ЖАРАЁН 6-бет
- Буюк Ипак йўлида сайёҳлик
- Йилнинг фаол ҳамшираси
- Бухорода талабалар анжумани
- ХАЛҚАРО ҲАЁТ 7-бет
- Ҳамкорликнинг оқилона йўли
- Дунёдан дараклар
- КЎЗГУ 8-бет
- Театр безаклари намоиши

СЕМИНАР

Тинчлик инсониятнинг энг олий қадрияти

унинг аҳамияти ва моҳиятини аҳолига кенг тушунтириш ЎзМТДП ташкилотлари олдидаги асосий вазифадир

Мустақиллик йилларида халқимиз эришган энг олий қадриятлардан бири — бу тинчликдир. Мамлакатимизда ҳукм сураётган тинчлик ва барқарорлик эвазига юртдошларимиз осуда осмон остида эртанги кунга ишонч ва бунёдкорлик руҳи билан яшамоқдалар.

2-бет

АНЖУМАН

Самарқанд шаҳрида БМТ Жаҳон сайёҳлик ташкилоти (ЮНВТО)нинг Буюк ипак йўлида сайёҳликни ривожлантириш масалаларига бағишланган навбатдаги ййгилиши ўтказилди.

Буюк Ипак йўлида сайёҳлик

уни ривожлантириш масалалари муҳокама қилинди

БМТнинг Жаҳон сайёҳлик ташкилоти ҳамда "Ўзбектуризм" миллий компанияси томонидан ташкил этилган мазкур анжуманда мамлакатимиз ва хоржий давлатларнинг сайёҳлик фирмалари, компаниялар вакиллари, олим ва экспертлар, ЮНВТОнинг Буюк Ипак йўли лойиҳасига аъзо давлатлар миллий сайёҳлик ташкилотлари, юртимизда фаолият юритаётган дипломатик корпус вакиллари иштирок этди.

Буюк Ипак йўли жаҳон цивилизацияси ривожига муҳим аҳамият касб этган. Мазкур қарвон йўллари азалдан шарқ ва ғарбни бир-бирига боғловчи олтин кўприк вазифасини ўтаган. "Буюк Ипак йўли" лойиҳаси орқали замонавий халқаро туризмга асос солинмоқда. Ўзбекистон мазкур лойиҳага жаҳон мамлакатлари орасида биринчилардан бўлиб аъзо бўлганлиги боис унинг ривожланишида муҳим ўрин эгаллайди.

6-бет

ФАОЛИЯТ

Сўз ва иш бирлиги энг яхши тарғибот

Халқ депутатлари Бухоро вилоят кенгашидаги ЎзМТДП депутатлар гуруҳи аъзолари ана шу мезонга таянмоқда

Давлатимиз раҳбари ўзининг Олий Мажлис палаталарининг кўшма мажлисида сўзлаган "Мамлакатимизни модернизация қилиш ва кучли фуқаролик жамияти барпо этиш — устувор мақсадимиздир" номли маърузасида мамлакатимиздаги сиёсий партиялар фаолиятига ҳар томонлама асосланган танқидий фикрлар билдирган эди.

2-бет

ТАДҚИКОТ

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси маданий-тарихий ёдгорликларни кўз қорачигидек асраш, уларни келгуси авлодларга бус-бутун етказиш ишига ҳар томонлама кўмаклашиш, мамлакатимизнинг ноёб маънавий бойлиги ва халқимиз тарихий меросини тарғиб қилишни ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшишни асосий вазифаси, деб ҳисоблайди. (ЎзМТДП сайловолди Ҳаракат дастуридан)

Сурхондарё — қадим тарих баёни

Марказий Осиё минтақаси Европа ва Осиё туташган жойда тарихан муҳим аҳамият касб этиб келган. Бу ерда эрта даврлардаёқ буюк салтанатлар мавжуд бўлган. Буюк Ипак йўли асрлар оша Машриқ ва Мағрибни муҳим савдо йўллари билан таъминлаб келган. Бу нафақат аҳолининг иқтисодий имкониятини яхшилаш, балки илм-фан, мада-

ниянинг ривожига ҳам улкан ҳисса қўшган. Биз буни бой маданий мероси — урф-одат ва анъаналари билан бирга қадим тарихи билан ҳам алоҳида ўрин тутган Сурхондарё вилояти мисолида ҳам кўришимиз мумкин.

4-бет

НИГОҲ

Ўзбекона ҳайрат

ёхуд таниқли мусаввир, ЎзМТДП Тошкент шаҳар кенгаши аъзоси Ортиқали Қозоқов ижодига чизгилар

ЯНГИ ИМКОНИЯТЛАР

Ижод — ҳаёлот ҳосиласи! Унинг завқи, бахтини ҳақиқий ижодкоргина англай олади. Унда ташқи олам билан инсоннинг ботиний дунёси уйғунлиги муҳим. Ижод дунёсида тасаввур ва тафаккурни қоришган ҳолда учратасиз.

5-бет

ДЕПУТАТЛИК БИРЛАШМАЛАРИ

СЕМИНАР

Тинчлик — инсониятнинг энг олий қадрияти

унинг аҳамияти ва моҳиятини аҳолига кенг тушунтириш ЎзМТДП ташкилотлари олдидаги асосий вазифадир

(Давоми. Боши 1-бетда)

Бугун тинчликни асраб-авайлаш, унинг қадрига етиш ҳар бир фуқаронинг чин инсоний бурчидир. Мазкур муқаддас тушунчани аҳоли орасида кенг тарғиб қилиш, одамларимиз қалбида дориломон кунларга шукроналик ҳиссини юксалтириш ҳар бир фуқаронинг жамияти институтлари, жумладан сиёсий партиялар олдида турган устувор вазифалардан биридир. Бу борада тарғибот-ташвиқот ишларининг замонавий усулларидан кенг фойдаланиш зарур. Халқимизнинг миллий қадриятларини асраб-авайлаш, уларни бойитиш, келажак авлодга бус-бутун ҳолида етказиш-

Президентимиз жорий йилнинг сентябрь ойида бўлиб ўтган БМТ саммити Мингйиллик ривожланиш мақсадларига бағишланган ялпи мажлисидаги нутқида тинчлик ва ҳафсизлик масаласига аниқ бир бор жиддий эътибор қаратгани бежиз эмас.

ни ўз олдида мақсад қилиб олган Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси ҳам бу борада изчил фаолият олиб бормоқда. Хусусан, ЎзМТДПнинг Олий Мажлиси Қонунчилик палатасидаги фракцияси ва Марказий Кенгаши Ижроия қўмитаси, "Ёшлар қаноти" ҳамкорлигида "Тинчлик — инсониятнинг энг олий қадрияти" мавзусида бўлиб ўтган давра суҳбати ҳам ана шу вазифалар ижросини таъминлашга қаратилди. Унда ЎзМТДП фракцияси ҳамда Марказий Кенгаш аъзолари, барча ҳудудий ташкилотлардаги «Ёшлар қаноти» етакчилари ҳамда ОАВ ходимлари иштирок этди. Давра суҳбатини ЎзМТДП МК Ижроия қўмитаси раиси Ахтам Турсунов кириш сўзи билан очди.

Юртимизда сиёсий ва иқтисодий ислохотлар, мамлакатни модернизация қилиш ва айниқса, халқимизнинг турмуш даражасини юксалтириш ҳамда ҳафсизликнинг таъминлаш юзасидан салмоқли ишлар изчиллик билан амалга оширилмоқда.

Айтиш мумкин, эришилаётган барча ютуқларнинг замирида юртимизда ҳукм сураётган тинчлик ва осуда ҳаётнинг аҳамияти бекиёсдир. Президентимиз жорий йилнинг сентябрь ойида бўлиб ўтган БМТ саммити Мингйиллик ривожланиш мақсадларига бағишланган ялпи мажлисидаги нутқида тинчлик ва ҳафсизлик масаласига яна бир бор жиддий эътибор қаратгани бежиз эмас.

Тадбирда шулар ҳақида сўз борар экан, партия етакчиси жумладан шундай деди:

— Юртбошимиз бошчилигида давлатимизнинг ички ва ташқи сиёсатида эришилаётган улкан ютуқ ва натижа-

лар ҳамда ислохотлар моҳияти ҳақида гап кетганда бевосита Президентимизнинг БМТ саммити Мингйиллик ривожланиш мақсадларига бағишланган ялпи мажлисидаги нутқида мурожаат қиламиз. 2000 йилда дунё етакчилари томонидан БМТнинг Мингйиллик ривожланиш мақсадларини ўзида ифода этган декларация расмий равишда қабул қилинди. 2000-2015 йилларга мўлжалланган мазкур дастур саккизта муҳим йўналиш асосида ишлаб чиқилган. Улар дунё миқёсида қашшоқлик ва очликни йўқотиш, умумий бошланғич таълимни таъмин этиш, жинсларнинг тенг ҳуқуқлиги ва аёллар ҳуқуқларини кенгайтиришга эришиш, болалар ўлимини камайтириш

ва оналар саломатлигини ҳимоя қилишни яхшилаш, юқумли касалликларга қарши курашиш, экологик барқарорликни таъминлаш ҳамда тараққиёт йўлида умумжаҳон шериклик алоқаларини шакллантиришдир. Ушбу йўналишлар доирасида 21 та аниқ вазифа ҳам белгиланган. Бугун буларни амалга ошириш бир текисда кечяпти, деб бўлмайди. Қатор давлатлар ушбу мақсадларга эришган бир пайтда, баъзи мамлакатларда уларни амалга ошириш ҳатто бошланмаган ҳам. Мингйиллик ривожланиш дастурини ҳаётга татбиқ этишда ҳар бир мамлакат ўзининг ички ресурслари, ижтимоий-иқтисодий салоҳияти ва имкониятларидан келиб чиққан ҳолда

Сўзга чиққанлар Ватанимизнинг миллий манфаатларини ҳимоя қилишга кўмаклашишни ўз дастурий мақсади сифатида белгиланган ЎзМТДП ташкилотлари юртимизда ҳукм сураётган тинчлик ва осойишталикни кўз-қорачиқдек асрашга амалий ишлар билан ҳисса қўшиш ҳамда Президентимиз нутқи кенг жамоатчилик ўртасида тарғиб-ташқиқ қилиш асосий вазифа эканлигини таъкидлашди.

ҳаракат қилмоқда. Шу ўринда таъкидлаш жоиз Ўзбекистонда 19 йил ичида амалга оширилган ижтимоий-иқтисодий ислохотлар биринчи гада инсон манфаатларини таъмин этишга қаратилган. Мустақилликнинг дастлабки йилларидан бошлаб қабул қилинган ва амалга ошириб келинаётган давлат дастурлари эса декларациянинг асосий йўналишларига ҳамохандир. Булар ҳақида халқимизга кенг тушулча бериш мамлакатимиз тараққиёти-

ни ривожлантиришда алоҳида аҳамият касб этишини чуқур англашимиз, тарғибот-ташқиқот ишларини кучайтириш борасида сиёсий куч сифатида алоҳида маъсулиятни ҳис этишимиз лозим. Шу боис бугунги тадбиримиз ҳам тарғибот-ташқиқот ишларини аҳоли, шунингдек, ёшлар орасида самарали ташкил этиш юзасидан олдимизда турган вазифаларни белгилаб олиш мақсадида қаратилмоқда.

Шундан сўнг сўзга чиққан сиёсий шарҳловчи Қобилбек Каримбеков Ўзбекистоннинг тинчликпарвар сиёсати ҳақида иштирокчиларга тушулчан берди. Шунингдек, ЎзМТДП фракцияси раҳбари Илгарий Муҳаммадиев, фракция аъзоси Арслон Эшмуродов сўзга чиқиб мавзу юзасидан ўз фикр-мулоҳазаларини билдирди. Хусусан нотиклар давлатимиз раҳбарининг нутқи халқро жамоатчилик томонидан катта қизиқиш билан кутиб олинганлиги ҳамда дунёнинг таниқли сиёсатчи ва сиёсатшунослари, оммавий ахборот воситалари Президентимиз илгари сурган ташаббуслар катта аҳамиятга эга эканлигини алоҳида таъкидлаётганлиги эътибор қаратишди. Айниқса, Афғонистонда тинчлик ўрнатилиши, Марказий Осиёда мустаҳкам барқарорликни таъминлаш, мавжуд сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш, экологик муаммоларни ҳал қилиш ҳамда таъкидлаётганлиги эътибор қаратишди.

Албатта, аниқ мақсадга қаратилган саъй-ҳаракат бесамар кетмайди. Буни депутатлар фаолияти мисолида кўрадиган бўлсак, айни кунда партиянинг халқ депутатлари маҳаллий кенгашлардаги депутатлар гуруҳлари сессиялар кун тартибига ўз электротлари манфаатларидан келиб чиқиб, муқобил тақлиф ва қарорлар лойиҳасини киритиш ва уни қабул қилинишига эришишга ҳаракат қилишмоқда. Ана шу ҳаракатнинг ўзи депутатларнинг сайловчилар билан ҳамфикр ва ҳамкорликда иш юритаётганидан, ўз ҳудудларидаги муаммоларни биргаликда ечишга бел боғланларидан далolat беради. Зеро, улар сайловчилар ишончини йўқотиш биргина депутатнинг эмас, балки партиянинг ҳам нуфузига салбий таъсир кўрсатишини янада теранроқ англаб етишмоқда. Демак, ишонч ва маъсулият сўз ва иш бирлиги билан оқланмоқда. Назаримизда, сўз ва иш бирлигидан-да таъсирчан тарғибот ва ташвиқотнинг ўзи йўқ. Бунга ЎзМТДПдан халқ депутатлари Бухоро вилоят кенгашига сайланган депутатлар фаолиятини мисол қилиб кўрсатиш мумкин.

Хозирги кунда партиядан сайланган барча даражадаги депутатлар вилоятда амалга оширилаётган ислохотлар раванқига, унинг янада тараққиёт этишига баҳоли қудрат ўзларининг ҳиссаларини қўшишмоқда. Хусусан, халқ депутатлари вилоят кенгаши депутатлари ўзлари сайланган округда депутатлик хонасини

А. УМАРҚУЛОВ,
"Milliy tiklanish" мухбири

ФАОЛИЯТ

Сўз ва иш бирлиги энг яхши тарғибот

Халқ депутатлари Бухоро вилоят кенгашидаги ЎзМТДП депутатлар гуруҳи аъзолари ана шу мезонга таянмоқда

(Давоми. Боши 1-бетда)

Мазкур маърузада Президентимиз сиёсий партиялардан номзоди кўрсатилиб, вакиллик органларига сайланган депутатларнинг ўтган даврдаги фаолиятига, янгидан шакллантирилган таркибининг олдида турган муҳим вазифаларга эътибор қаратган эди.

Президентимиз маърузасидан кейин сиёсий кучлар ва халқ депутатлари маҳаллий кенгашлардаги партиялар депутатлар гуруҳлари фаолиятида сезиларли даражада жонланиш юз берди. Айни кунда улар жамиятимизда жадал кечаётган ўзгаришлар, барча соҳалардаги ислохотлар жараёнида фаол иштирок этишга ҳаракат қилишяпти, десак асло янглишмаймиз.

Президентимиз маърузасидан кейин сиёсий кучлар ва халқ депутатлари маҳаллий кенгашлардаги партиялар депутатлар гуруҳлари фаолиятида сезиларли даражада жонланиш юз берди. Айни кунда улар жамиятимизда жадал кечаётган ўзгаришлар, барча соҳалардаги ислохотлар жараёнида фаол иштирок этишга ҳаракат қилишяпти, десак асло янглишмаймиз.

Ўтган давр мобайнида Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси ва ундан сайланган депутатлар ҳам ўз фаолиятига танқидий нуқтаи назардан ёндашиб, мавжуд камчиликларни бартараф этишга, амалий ишлар кўламини кенгайтиришга интилди. Жумладан, партиянинг ҳудудий ташкилотларининг иш жараёни чуқур таҳлил қилинди, жойларда зарур тавсиялардан иборат ўқув-семинарлар ташкил этилди.

Албатта, аниқ мақсадга қаратилган саъй-ҳаракат бесамар кетмайди. Буни депутатлар фаолияти мисолида кўрадиган бўлсак, айни кунда партиянинг халқ депутатлари маҳаллий кенгашлардаги депутатлар гуруҳлари сессиялар кун тартибига ўз электротлари манфаатларидан келиб чиқиб, муқобил тақлиф ва қарорлар лойиҳасини киритиш ва уни қабул қилинишига эришишга ҳаракат қилишмоқда. Ана шу ҳаракатнинг ўзи депутатларнинг сайловчилар билан ҳамфикр ва ҳамкорликда иш юритаётганидан, ўз ҳудудларидаги муаммоларни биргаликда ечишга бел боғланларидан далolat беради. Зеро, улар сайловчилар ишончини йўқотиш биргина депутатнинг эмас, балки партиянинг ҳам нуфузига салбий таъсир кўрсатишини янада теранроқ англаб етишмоқда. Демак, ишонч ва маъсулият сўз ва иш бирлиги билан оқланмоқда. Назаримизда, сўз ва иш бирлигидан-да таъсирчан тарғибот ва ташвиқотнинг ўзи йўқ. Бунга ЎзМТДПдан халқ депутатлари Бухоро вилоят кенгашига сайланган депутатлар фаолиятини мисол қилиб кўрсатиш мумкин.

Хозирги кунда партиядан сайланган барча даражадаги депутатлар вилоятда амалга оширилаётган ислохотлар раванқига, унинг янада тараққиёт этишига баҳоли қудрат ўзларининг ҳиссаларини қўшишмоқда. Хусусан, халқ депутатлари вилоят кенгаши депутатлари ўзлари сайланган округда депутатлик хонасини

ташкил этиб, унда сайловчилар муаммоларини муҳокама қилиш, фуқароларнинг мурожаатларини қабул қилиш ишларини йўлга қўйишган. Шунингдек, партиядан сайланган ҳар бир вилоят кенгаши депутати, кенгашдаги доимий комиссия аъзолари сифатида 2010 йилга мўлжалланган иш режалари асосида фаолият юритишмоқда.

Шуни ҳам алоҳида таъкидлаш жоизки, Президентимизнинг Фармон ва Қарорлари, Олий Мажлис томонидан қабул қилинган қонунлар ҳамда Давлат дастурлари моҳиятини аҳолининг кенг қатламларига тушунтириш ва тарғиб қилиш ишларида депутатлар фаол иштирок этишмоқда.

Бундан ташқари, депутатларимиз вилоятда "Баркамол авлод йили" Давлат дастурини

корхоналарининг молиявий ёрдамга муҳтожларини қўллаб-қувватлаш борасида қатор тақлиф ва ташаббусларни амалга оширди.

38-Пешку сайлов округидан сайланган депутатимиз эса округ ҳудудида йўловчи ташиш оқимларини ҳар томонлама ўрганиб, ушбу ҳудудда янги йўловчи ташиш йўналишини йўлга қўйишга эришди. Бу эса ўз навбатида ўнга яқин иш ўринлари яратиш имконини берди.

Қолаверса, 40-Жўйнав сайлов округидан сайланган депутатимиз томонидан "Баркамол авлод йили" Давлат дастурининг тегишли ташкилотлардаги ижроси юзасидан доимий равишда мониторинг олиб борилмоқда. Депутат ҳудуд аҳолисини иш билан таъминлаш борасида олиб борилаётган ишларга ҳам муносиб ҳисса қўшмоқда. Хусусан, унинг ташаббуси билан 150 нафар ёшлар иш билан банд бўлди.

Шуни алоҳида таъкидлаш ўринлики, халқ депутатлари Бухоро вилоят кенгашининг ҳар бир сессиясида қўриладиган масалалар ЎзМТДП вилоят кенгаши ва партия депутатлар гуруҳи томонидан атрафлича ўрганилиб, сўнг пухта ва асосланган фикр-мулоҳазалар тақлиф ва кўшимчалар ишлаб чиқилмоқда. Бу партия депутатлар гуруҳининг аниқ позицияси ва салоҳияти борлигини далolat беради.

- Биз халқ депутатлари вилоят кенгашининг ҳар бир сессиясида ўз фикр ва тақлифларимизни билдирмоқда ҳаракат қиламиз. Деярли бунга эришиб ҳам келаямиз, - дейди депутатлар гуруҳи раҳбари Т.Усмонов. - Бу борада сонга эмас, салоҳиятимизга таяниб иш олиб бораёмиз. Аммо олдинда қилиниши керак бўлган ишлар талайгина. Аввало, халқ депутатлари вилоят кенгашидаги партия депутатлар гуруҳи билан туман, шаҳар кенгашларидаги

Масалан депутатларимиз ташаббуси ҳамда ЎзМТДП вилоят кенгаши ва тегишли ташкилотлар ҳамкорлигида Бухоро шаҳрида Жет Кун До спорт тури бўйича республика миқёсида мусобақа ўтказилди.

Ўтган давр мобайнида Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси ва ундан сайланган депутатлар ҳам ўз фаолиятига танқидий нуқтаи назардан ёндашиб, мавжуд камчиликларни бартараф этишга, амалий ишлар кўламини кенгайтиришга интилди.

Мазкур мусобақада турли вилоятлардан ташриф буюрган 200 дан ортиқ ёшлар иштирок этдилар. Улар орасидан голиб чиққан 70 га яқин спортчи партиянинг дипломлари, соврин ва медаллари билан тақдирландилар.

Шунингдек, депутатимиз 34-Далмун сайлов округи ҳудудидаги йўлларни таъмирлаш, аҳолига ичимлик сувини етказиб бериш ҳамда аҳолини иш билан таъминлаш борасида қабул қилинган вилоят дастурларига ўз тақлифларини киритиб, белгиланган вазифалар ижросини доимий равишда назорат қилиб бораётир.

Худди шундай 16-Маданият сайлов округидан сайланган депутатимиз ҳам доимий комиссия раиси сифатида вилоятдаги ижтимоий-иқтисодий соҳаларда мавжуд муаммолар ечимини излаш, ёшлар орасида соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш, аҳолини иш билан таъминлаш, хусусан касаначиликни ривожлантириш, ҳудудлардаги ишлаб чиқариш

депутатлар гуруҳлари ўртасида мустаҳкам алоқани йўлга қўйиш зарур. Ушбу фикрларимиз Вобкент, Шофиркон, Пешку, Жондор туманлари ва Бухоро шаҳар кенгашларидаги депутатлар гуруҳларига тааллуқли эмас. Аммо, бошқа туманлар ҳақида бундай деб бўлмайди. Маслаҳатли тўй тарқамас, дейди халқимиз. Ҳамкорликда ва бирликда амалга оширилган ишлар самарали бўлишини унутмаслигимиз лозим.

Дарҳақиқат, халқ депутатлари Бухоро вилоят кенгашига сайланган депутатлар юқорида тилга олганимиздек эзгу ишларни амалга ошириш билан электрот манфаатларини ҳимоя қилишга ва шу орқали партия мавқени мустаҳкамлашга астойдил ҳаракат қилишмоқда. Бугун депутатларнинг ўз электротли манфаатлари йўлида олиб бораётган амалий ишлари албатта келгуси сайловларда ўзининг муносиб баҳосини олади.

Маннон ОТАБОЙ,
"Milliy tiklanish" мухбири

ПАРТИЯ ҲАЁТИ

ТАДБИР

Миллий курашимиз

Ўзбекистон номини дунёга танитмоқда

Президентимиз таъбири билан айтганда ҳеч қайси соҳа юртининг довуғини спортчилик дунёга тез тарата олмайди. Дарҳақиқат, бугун давлатимиз томонидан спорт соҳасига берилган эътибор, унинг ривож учун яратилаётган шарт-шароитлар ёшлар орасидан мохир спортчи ва чемпионларни етиштириш билан бирга дунё миқёсда Ватанимиз шон-шарафини оширишга хизмат қилмоқда.

Аброр УМАРҚУЛОВ, "Milliy tiklanish" мухбири

Бугунги кунга келиб спорт барча учун бирдай севили машғулота айланаётганлиги замирида ҳам ушбу сай-ҳаракат ва тарғибот-ташвиқот ишлари самараси ётибди. Айниқса, бу борада миллий спорт турларини қайта тиклаш, ривожлантириш ва дунё спорт майдонларига олиб чиқиш борасида қилинаётган ишлар фарзандларимизнинг нафақат саломатлигига, балки маънавиятига, улар қалбида ватанпарварлик туйғусини ўсти-

ришга ҳам хизмат қилмоқда. Ана шундай тадбирлардан бири яқинда Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси Марказий Кенгаши Ижроия қўмитаси, Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари вазирлиги ва Ўзбекистон Давлат жисмоний тарбия институти ҳамкорлигида "Ўзбек спортининг ривожланишида миллий курашнинг ўрни" мавзусида бўлиб ўтди. Унда Олий Мажлис Қонунчилик

палатасининг бир гуруҳ депутатлари, партия фаоллари, Маданият ва спорт ишлари вазирлиги вакиллари, Ўзбекистон Давлат жисмоний тарбия институтининг мураббийлари ва ёшлар иштирок этди. Тадбир аввалида Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Спикери ўринбосари, ЎзМТДП фракцияси раҳбари Улуғбек Муҳаммадиев сўзга чиқиб, ушбу ўқув даргоҳида фаолият юритаётган устоз ва мураббийларнинг юртимиз байроғини янада баян қилиш, миллимиз довуғини дунёга танитиётган жондорларини тарбиялашда хиссаси юксак эканлигини таъкидлади. Шунингдек, ноёқ ўзбек спортининг ривожланишида миллий курашнинг ўрни бекиёслигига тўхталиб, жумладан шундай деди:

— Мустақиллик йилларида давлатимиз раҳбари раҳнамолигида республикамизда спорт соҳаси юқори поғонага

кўтарилди. Шуни қувонч билан айтиш мумкинки, миллий кадриятларимиздан бўлган ўзбек кураши ўтган давр мобайнида жаҳон таниган спорт турига айланди. Ушбу спорт тури бўйича дунёнинг турли бурчларида ўтказилаётган катор халқаро турнирлар, қитъа ва жаҳон чемпионатлари, нафақат мамлакатимиз, балки бошқа миллат ёшларини ҳам ўзбек кураши майдонига чорламоқда.

Шундан сўнг сўзга чиққан маърузачилар томонидан ўзбек спортининг нуфузи тобора ошиб, спортчиларимиз эришган юқори натижалар дунё миқёсда эътироф этилаётгани, хусусан, миллий спорт турларидан бири — ўзбек кураши бугунги кунда дунё бўйлаб тан олингани, қолаверса, миллий курашимизни олимпиада ўйинлари таркибига киритиш масаласи мамлакатимиз спорти соҳасидаги стратегик мақсадлардан бири сифатида қаралаётгани таъкидланди.

Ўзбек курашининг ривожланиш тарихи узок даврга эга. Археологик топилмалар ва илмий кузатишлар натижасида аниқланган ноёб ашёвий далиллар унинг ёши 3,5-4 минг йилдан кам эмаслигини исботламоқда. Шу ва Пахлавон Маҳмуд, Жалолдин Мангуберди, Дарвешмуҳаммад каби полвонларнинг ўзбек кураши довуғини таратишга қўшган хиссалари ҳақидаги маълумотлар йиғилганларда катта қизиқиш уйғотди.

Тадбир сўнггида Ўзбекистон Давлат жисмоний тарбия институтининг бир гуруҳ устоз ва мураббийлари ҳамда қимматбаҳо совғалари топширилди. Шундан сўнг олий ўқув юрти талабалари томонидан тайёрланган концерт дастури намойиш этилди.

ЎЗМТДП ХРОНИКАСИ

Давр билан ҳамнафаслик

тадбирлар мақсадида АКС ЭТДИ

ХОРАЗМ

ЎзМТДП Богот туман кенгаши томонидан "Устоз отангдек улуг" мавзусида тадбир ўтказилди. Унда ЎзМТДП туман кенгаши Ижроия қўмитаси раиси Б.Аҳмедов, халқ депутатлари вилоят кенгаши депутати С.Душамова, "Камолот" ЁИХ туман кенгаши раиси У.Бобожонова сўзга чиқиб, устоз ва мураббийларни улуғлаш, уларга ҳурмат кўрсатишдек инсоний фазилатлар бизга азал-азалдан ота-бобларимиздан мерос бўлиб келаётган кадриятлардан бири эканлиги, истиқлол йилларида эса ушбу касб эгаларининг меҳнатлари янада кадр топаётгани хусусида гапирди.

Тадбир сўнггида ёшлар томонидан тақдим этилган концерт дастури йиғилганларда катта таассурот қолдирди.

Шарафли касб эгаларига аталган байрам тадбири ЎзМТДП Урганч шаҳар кенгаши томонидан шаҳар халқ таълими бўлимида ҳам ўтказилди. "Улуг касб соҳиблари" деб номланган тадбирда партия фаоллари, халқ депутатлари шаҳар кенгаши депутатлари ҳамда шаҳар ХТБ ходимлари иштирок этдилар.

Ўқитувчиликни касблар ичида энг маъсулятлиги ва шарафлиси десак муболага бўлмайди, — деди ЎзМТДП шаҳар кенгаши Ижроия қўмитаси раиси О.Чўпонов. — Сабаби, улар миллат давомчилари бўлган ёшларга таълим-тарбия бериш орқали буюк келажакимизни таъминлашга ўз хиссаларини қўшади. Истиқлол йилларида устоз ва мураббийларга бўлган эътибор ва ғамхўрлик кучайиб улар меҳнати юксак қадрланаётгани ҳам бежиз эмас.

СУРХОНДАРЁ

ЎзМТДП вилоят кенгаши, "Ёшлар қаноти" ва "Аёллар қаноти" ҳамда "Махалла" жамғармаси вилоят бўлими ҳамкорлигида жойлардаги таълим муассасаларида "Эл ардоғидасиз азиз устозлар" мавзусида маданий-маърифий тадбирлар ўтказилди.

Унда Ватанимизнинг интеллектуал салоҳиятини юксалтириш, ёш авлодни она-юртга муҳаббат, миллий кадриятларга ҳурмат, истиқлол гоғярига садоқат руҳида тарбиялаш, уларни ҳар томонлама баркамол қилиб вояга етказиш ҳамда замонавий фан ва касб-ҳунарларни ўргатишда устоз-мураббийлар меҳнати бекиёқ эканлиги иштирокчилар томонидан бот-бот таъкидланди.

Тадбирда бир гуруҳ ўқитувчиларга ЎзМТДПнинг эсдалик совғалари топширилди.

ЎзМТДП Қизилқум туман кенгаши томонидан туман халқ таълими бўлими, "Камолот" ЁИХ туман кенгаши ҳамкорлигида ташкил этилган тадбир "Ёшлар — миллий давлатчилигимиз ва миллий манфаатларимиз таянчи" деб номланди. Унда ЎзМТДП туман кенгаши Ижроия қўмитаси раиси А.Ашуров сўзга чиқиб, мамлакатимизда миллатимиз воясига етказиш зарурлигини таъкидлади. Ушбу ҳақиқатни эътиборга олиб борилаётган амалий ишларни алоҳида таъкидлаш жоиз. Бундай маъсулятлиги вазирига, таълим тизимидаги талаблар биз педагоглардан доимий изланиш ва янгилик яратиш, дарсларни замон талаблари даражасида ташкил этишни талаб қилади.

Тадбир сўнггида туман мусика мактабининг хаваскор ўқувчилари томонидан миллий мумтоз куй-қўшиқлар ижро этилди.

НАМАНГАН

ЎзМТДП Чортоқ туман кенгаши томонидан "Тинчлик ва барқарорлик тараққийи гарови" мавзусида давра суҳбати ўтказилди. Унда ЎзМТДП туман кенгаши Ижроия қўмитаси раиси Ю.Алимов сўзга чиқди. У ўз маърузасида Ватан тараққийи, халқ фаровонлиги учун аввало, юртимизда ҳукм сураётган тинчлик ва оқсоқилликнинг қадрига етишимиз ва уни асраб-авайлашимиз кераклигига тўхталар экан, жумладан шундай деди:

— Жаҳоннинг турли нуқталарида ҳамон давом этаётган урушлар ва қарам-қаршиликлар, сақланиб қолган давлатлараро, миллатлараро ва динлараро келишмовчиликлар нафақат бир давлат, қолаверса бутун инсониятнинг тараққийи йўлини тўсиб қўювчи асосий муаммолардан бири бўлиб қолмоқда. Давлатимиз раҳбари БМТ саммити Мингйиллик ривожланиш мақсадларига бағишланган ялпи мажлиси минбаридан туриб жаҳон ҳамжамияти диққат-эътиборини айнан тинчлик ва барқарорлик масалаларига қаратгани ҳам бежиз эмас.

Давра суҳбати савол-жавоб ва очиқ мулоқот тарзида бўлиб ўтди.

ЎзМТДП Учқўрғон туман кенгаши томонидан Пахтачи МФЙ да "Ёт гоғяларга қарши курашишда миллий гоғянинг аҳамияти" мавзусида давра суҳбати ўтказилди.

— Ҳозирги вақтда дунё ахборот майдонидан турли хил гоғя ва мафқуралар тўқнашуви юзага келаётганини кузатишимиз мумкин, — деди ЎзМТДП туман кенгаши Ижроия қўмитаси раиси Х.Абдуллаева. — Шундай экан, бугунги давр биздан ён атрофга очиқ кўз ва ҳушёр қарашни талаб этади. Ёт гоғялар таъсиридан фуқароларимиз, айниқса, ёшларни асраш учун эса улар ўртасида миллий кадриятларимиз билан йўл-йўлган бунёдкорлик гоғясини кенг тарғиб ва ташвиқ қилишимиз, Президентимиз таъбири билан айтганда "Фикрга қарши фикр, гоғяга қарши гоғя, жаҳолатга қарши маърифат" билан жавоб бериш энг маъқул йўл экани тўғрисида тушунириш ишларини олиб боришимиз даркор.

Тадбир сўнггида иштирокчилар шундай тадбирларни изчил ўтказишга келишиб олдилар.

ЎзМТДП Ахборот хизмати

ФАОЛЛАРИМИЗ

Беминнат чароғбон муаллим

Ёш авлодни Ватан туйғусини чуқур англайдиган, иродаси мустаҳкам, юксак маънавиятли қилиб тарбиялаш ўзига хос сабрматонат, юксак тафаккур ҳамда машаққатли меҳнат талаб қилади.

Бу эзгу ҳаракатлар замирида юртимизнинг эртанги порлоқ келажакни пойдеворини бунёд этишдек маъсулятли вазифа ётади. Ана шундай фидойилик эса ўқитувчи ва мураббийларнинг ҳаёт амали, кундалик иши ҳисобланади. Президентимиз ушбу касб эгаларининг меҳнатларини юксак қадрлаб, уларни "энг яқин маслақдошим, кўмакчим ва сунъим" дея эътироф этганлари ҳам бежиз эмас.

Дарҳақиқат, ўқитувчи ва мураббийлар бутун умрини, қалб кўрини, кўз нурини ёш авлод тарбиясига бахшида этади. Шунинг учун ҳам устоз тўғрисида гап кетганда уларни ўзи ёниб ўзгаларнинг ҳаёт йўлини ёритадиган шамчирокча менгзаши.

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг фаола аъзоси, халқ депутатлари Чиноз туман кенгаши депутати Тоирхон Мансуров ҳам фарзандларимизни жисмоний ва маънавий етув, баркамол инсон қилиб вояга етказишдек эзгу ишни амалга ошираётган устозлардан бири. У бу соҳада ўттиз олти йилдан буён фаолият олиб бормоқда.

Тоирхон ака 1950 йили Чиноз туманида оддий деҳқон оиласида тавалуд топди. У болалик йиллари, ота-онаси ва касбига бўлган қизиқишининг илк онлари ҳақида хотирлаб, шундай ҳикоя қилади: — Ота-онам оддий деҳқон бўлишларига қарамай, дунёқараши кенг, миллий кадрият ва урф-одатларимизни яхши билладиган, жамиятдаги сиёсий жараёнларга ўз муносабати шаклланган инсонлар эди. Болалигимизда отам бизни тез-тез музейларга олиб борарди. Уша пайларда Тошкентда мен кўрмаган музейлар қолмаган ҳисоби. Ҳар сафар уйга бир олам таассурот билан қайтардим. Айниқса, Давлат тасвирий санъат музейи ва у ердаги машҳур расмоларнинг асарлари келгусидаги ҳаётимга тамал тоши бўлиб хизмат қилди. Шу кундан бошлаб, мазкур санъат турига бўлган қизиқиш ўй-хаёлимни эгаллади.

Орзу-интилишлари Тоирхон акани Республика рассомлик санъати билим юртига, ундан сўнг Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика университетига етаклаб келди.

Тоирхон ака мана неча йилдирки, ўз

билим ва тажрибаларини Чиноз туманидаги 40-мактаб ўқувчиларига улашиб, уларга тасвирий санъат ва чизмачилик фанидан дарс бериб келмоқда. Утаётган фани ёш авлоднинг маънавий дунёси, қалби, диди ва тасаввурини тарбиялашда алоҳида ўрни тутишини чуқур англаган муаллим ҳар бир дарсга алоҳида тайёргарлик билан ёндашади. Унинг фикрича, агар дасрлар ўқувчиларнинг тафаккурини ривожлантирмас экан, демакки, сарфланган вақт бесамар кетибди. Шунингдек, у болаларга чизишни ўргатиш жараёнида миллий кадриятларимизга меҳр-оқибат, раҳм-шафқат ва эзгулик туйғуларини шакллантиришда муҳим аҳамиятга эга, деб ҳисоблайди.

— Мустақиллик шарофати билан барча соҳада халқимиз маданияти сарнамаларига мурожаат этиш имконияти туғилди, — дейди қуюнчак муаллим. — Ўзбекистон тарихи ва санъатининг қўллаб қирралари кашф этилди. Масалан, Президентимиз ташаббуслари билан меъморий ёдгорликлар таъмирланди, янги ва янги иншоотлар, йўللар, кўприклар қурилмоқда. Бир сўз билан айтганда, Ўзбекистонимизнинг бунёдкорлик салоҳиятини оширишда айнан ўзимиздан чиққан машҳур рассомларимиз, ҳайкалча-

рошларимиз, беназир халқ усталари, муҳандислар ва меъморларимиз керак бўлмоқда. Мен ўқитаётган тасвирий санъат ва чизмачилик фани ана шу ишларни амалга ошира оладиган ўнлаб турдаги мутахассисликлар бўйича илк сабоқни беради.

Тоирхон Мансуров Президентимизнинг "Билимга чанқоқ ёшларни топиб, уларни Ватанга фидойий инсонлар қилиб тарбиялаш муқаддас вазифадир" деган фикрларини ўз фаолиятининг дастуриламали, деб билади. Шу боис давлатимиз томонидан ўқитувчи ва мураббийлар учун яратилаётган шароитлардан янада куч олиб ёш авлодга билим бермоқда.

— Давлатимиз раҳбари биз ўқитувчиларга алоҳида ғамхўрлик кўрсатмоқда, — дейди муаллим тўққинлаб, — камтарона меҳнатимизни рағбатлантириб, моддий ва маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватламоқдалар.

Дарҳақиқат, Тоирхон Мансуровнинг меҳнатлари бесамар кетгани йўқ. У 2000 йилда Халқ таълими аълочилиги унвони, 2001 йилда "Меҳнат шўхрати" ордени соҳиб бўлди. Жорий йилда эса Президентимиз Фармони билан 10 октябрь — ўқитувчи ва мураббийлар кунини муносабати билан "Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси" унвонига сазовор бўлди.

Инсоннинг эзгу амаллари шубҳасиз унинг ички дунёси ҳақида сўзлайди. Зеро, Тоирхон Мансуров каби жонқур ва фидойи устоз-мураббийлар меҳнатини ҳар қанча улуғласак оз.

ЎЗМТДП

Ахборот хизмати

ТАШАБУС

Мустақиллик йилларида бошқа соҳалар билан бир қаторда тиббиёт соҳасини ислоҳ қилишга ҳам жиддий эътибор қаратилди. Тизимда амалга оширилаётган ислохотлар инсон ҳаёти, унинг манфаати, турмуш фаровонлиги йўлида хизмат қилишга йўналтирилган.

Шерзод ҚУРБОНОВ, "Milliy tiklanish" мухбири

Бугунги кунда тиббиёт бир-лашмалари ва қишлоқ врачлик пунктлари қайта қурилиб, таъмирланиб, замонавий тиббий жиҳозлар билан таъминланди. Аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш,

Соғлом авлод — соғлом келажак

халқ депутатлари Китоб туман кенгаши депутатларининг амалий ишлари ушбу эзгу мақсадга хизмат қилмоқда

соғлом бола туғилиши, жисмоний ва маънавий баркамол авлодни шакллантиришга қаратилган ишларни кучайтириш ва улар самарадорлигини оширишга ЎзМТДПдан халқ депутатлари маҳаллий кенгашларга сайланган депутатлар ҳам муносиб хисса қўшишга ҳаракат қилмоқда.

— Бу борада халқ депутатлари Китоб туман кенгашидаги партия депутатлар гуруҳи томонидан аҳолининг репродуктив саломатлигини мустаҳкамлаш, тиббий маданият ва саводхонлигини оширишга қаратилган кенг кўламли тарғибот ишлари олиб бориш бўйича ҳамкорликдаги чора-тадбирлар дастури ишлаб чиқилган. — Унинг ижроси бўйича халқ депутатлари Китоб туман кенга-

шининг ижтимоий-маданий ривожланиш масалалари бўйича доимий комиссияси, тиббиёт бирлашмаси, ФХДБ бўлими, "Маҳалла" ва "Нуруний" жамғармалари, "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати билан режа асосида иш олиб боришмоқда, — дейди халқ депутатлари туман кенгашининг ижтимоий-маданий ривожланиш масалалари доимий комиссияси раиси Розия Ашурова. — Маълумки, "Баркамол авлод йили" Давлат дастуридан ўрин олган асосий вазифалардан бири ёш авлодни ҳар томонлама етув, маънавий жиҳатдан қилиб вояга етказишдан иборатдир. Шу боис, ёшларни миллий кадриятларимиз, тарихимиз, маънавий меросимизга ҳурмат руҳида тар-

биялаш масалаларига депутатлар гуруҳи аъзолари билан бирга жиддий эътибор қаратиб келмоқдамиз.

Ёш авлодни жисмонан баркамол қилиб вояга етказиш, жумладан қиз болаларни спортга кенг жалб қилиш мақсадида ҳар бир умумтаълим мактабларида ўнлаб спорт секциялари ташкил этилди. Натижада, спорт секциялари сони 496 тага, унга жалб этилган ёшлар сони 16123 нафарга етди. Туманда оилавий, хотин-қизлар ва болалар спортини ривожлантириш юзасидан ҳам чора-тадбирлар режаси ишлаб чиқилган бўлиб, унга асосан ўтган олти ой мобайнида хотин-қизлар ўртасида 4 та спартакиада, "Отам, онам ва мен" оилавий

ИЖТИМОЙ-СИЁСИЙ ҲАЁТ

ТАДҚИҚОТ

Сурхондарё — қадим тарих баёни

(Давоми. Боши 1-бетда)

Милоддан аввалги X асрда

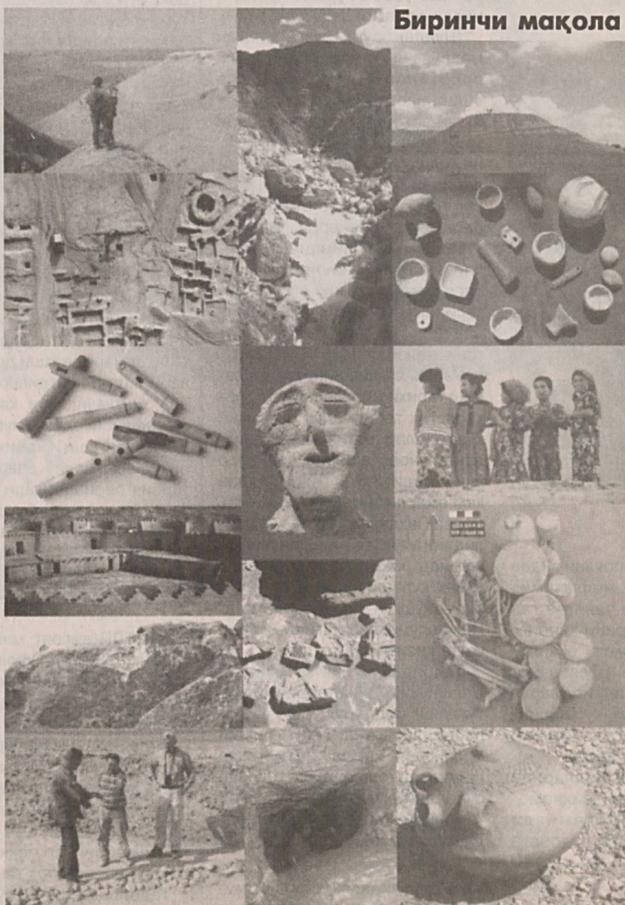
Воҳадаги ҳар бир жой олимларга узоқ тарихни янада кенгроқ тадқиқ этиш имконини бермоқда. Яқинда бу ерда Германия Археология институти Ўзбекистон Фанлар академиясининг Санъатшунослик илмий-тадқиқот институти ҳамда "Бойсун" маданият ва санъатни қўллаб-қувватлаш жамғармаси билан ҳамкорликда виллоятнинг Бандихон, Жарқўтон ва Кўрғонзолда қазилма ишлари олиб борилди. Тадқиқотдан мақсад Юнон-Бақтрия ҳамда Қушон подшоликларининг юзага келишини тадқиқ қилишдан иборат эди.

Ўзбекистон жанубида жойлашган Бандихонда қўллаб тарихий даврлар маданиятига тегишли ёдгорликлар мавжуд. Воҳадаги қадимий қишлоқлар дарё оқимининг ўзгаришига боғлиқ тарзда юзага келган. Мутахассисларнинг фикрича, бу Ўрта Осиё худудига хос бўлиб, унда аҳолининг жугрофий жойлашуви сув ресурсларининг мавжудлигига тўғридан-тўғри боғлиқ бўлади. Таъкидлаш жоизки, минтақадаги бу каби экспедициялар биринчи мартаба ташкил этилган йўқ. Ўтган асрнинг 70-йилларида ҳам Санъатшунослик институтининг Э.В.Ртвеладзе раҳбарлигидаги экспедицияси томонидан Майдатепа, Бектепа, Киндиктепа, Фозимуллатепа, Ялангуштепа, Сарибанд ва Қахрамонтепа ёдгорликлари очилган. Бу галги тарихшунослар шу ва бошқа худудларни ҳам ўрганиб чиқишди.

Милоддан аввалги X-аср бошларида Сурхондарё виллояти худудида Бақтрия-Марғиёна археологик мажмуасининг маҳаллий варианты ҳисобланган Сополли маданият юзага келган. Жарқўтон ушбу маданиятнинг майдони бўйича энг катта манзилгоҳи саналган. Худудда бунга ўхшаш Сополли, Бўстон, Молали, Қўхитантоғ ёнбағрида эса Тилла Булок каби ёдгорликлар мавжуд. Сурхон дарёси бўйидаги Жарқўтон ёдгорлиги Оққўрғон аҳоли пунктидан 4 километр жанубда, Шеробод яқинида жойлашган. Бу ерда тадқиқот ишлари 1973 йилдан 1991 йилгача Ўзбекистон Археология институти экспедицияси томонидан олиб борилган. Мазкур ишлар Германия Археология институтининг ЕврОсиё бўлими ва Ўзбекистон Археология институти билан ҳамкорликда давом эттирилди.

Жарқўтон ёдгорлиги Ўзбекистоннинг жанубий худудида ҳозирда маълум бўлган манзилгоҳларни ичида энг каттаси саналади. У Туркманистоннинг шарқий ва Афғонистоннинг шимолий-ғарбий қисмида кенг тарқалган Юнон-Бақтрия археологик мажмуасининг маҳаллий варианты саналади. Манзилгоҳ майдони тахминан 50 гектарни ташкил этиб, унинг шимолий қисмида хом ғишдан барпо этилган қурилмалар ва жанубий қисмида эса бир нечта қабрлар топилган.

Маълумотларга кўра, манзилгоҳнинг шимолий-ғарбий қисмида умумий майдони 4 гектар бўлган ва афтидан кўрғон вазифасини ўтаган тепалик мавжуд бўлиб, унинг худудида қалъа иншоотлари ва бир нечта кўпхонали қурилмалар очилган. Кўрғоннинг шимолий ва шарқий томонларида пасткам тепаликлар жойлашган бўлиб, уларнинг бештасида қурилиш излари аниқланган. 4-, 5-, 7- ва 8-тепаликларда турар-жойлар ва устaxonаларнинг қолдиқлари, 6-тепаликда эса маҳобатли иншоотнинг вайронаси борлиги аниқланган. Ушбу қурилмаларнинг аксарияти ва кўрғоннинг ўзи манзилгоҳ тарихининг анча эрта даврига (милоддан аввалги XX-XVIII асрлар) тегишлидир. 8-тепаликда жойлашган устaxона ва турар-жойлардан иборат кўпхона-

Биринчи мақола

ли қурилиш мажмуаси бундан мустасно. 7-тепаликдаги қурилмалар эса анча кечки даврга (милоддан аввалги XVII-XV асрлар) тегишли бўлиши мумкин.

6-тепаликдаги монументал кўринишдаги қалъа иншооти алоҳида қизиқиш касб этади, унинг очилиши 1983 йилда мутахассисларимиз томонидан бошланган. Шарқдан ғарб томонга қаратилган иншоот хом ғишдан қурилган, узунлиги 60 метр ва эни 44,5 метр бўлган тўғри бурчакли конструкцияни акс эттиради. Бино 4-5 метр қалинликдаги Ҳимоя девори билан бутунлай ўралган бўлган. Унинг марказида эса тўртта востун пойдевори жойлашган майдонча мавжуд бўлиб, бу иншоот майдоннинг янгидан барпо этилганидан далолат беради. Шарқий ва ғарбий томондан майдонга ҳар хил қурилмалар, жумладан, параллел равишда жойлашган ва афтидан аввалбошда майдон сатҳидан пастда жойлашган узун заллардан иборат бутун бошли қурилиш мажмуаси кўшилиб кетган.

Бундан ташқари, 6-тепаликда немис-ўзбек экспедицияси томонидан маълум бўлган манзилгоҳларни ичида энг каттаси саналади. У Туркманистоннинг шарқий ва Афғонистоннинг шимолий-ғарбий қисмида кенг тарқалган Юнон-Бақтрия археологик мажмуасининг маҳаллий варианты саналади. Манзилгоҳ майдони тахминан 50 гектарни ташкил этиб, унинг шимолий қисмида хом ғишдан барпо этилган қурилмалар ва жанубий қисмида эса бир нечта қабрлар топилган.

Манзилгоҳнинг жанубий қисмида вертикал кириш ўрасига эга бир қанча ғор-қабрлар очилган. Вафот этганларни ён томонга (аёллар чап ва эркаклар ўнг томонга) чалқанча ҳолда, оёқлари ни букиб дафн этишган. Қабрга қўйилган буюмлар асосан идишлардан иборат. Баъзи ҳолларда аёллар қабрларида бронза тўнғачи, билакузук ва сирга, эркаклар қабрларида эса лажвардан тайёрланган мунчоқлар, камоннинг тошдан ясалган учлари ва билакузукларнинг бронза қопламалари учрайди. Қабрлар тарихининг охиригача босқичида эса одамлар билан бирга кўмилган буюмлар танқис бўлгани учун қабрлардаги идишлар сони камайиб, бронзадан ясалган тақинчоқлар

асосан миниатюра кўринишида учрайди.

Тахминларга кўра, манзилгоҳ милоддан аввалги II минг йиллик ўрталарида бутунлай ташлаб кетилган. Кейинчалик кўрғондан иборат тепаликда юзага келган темир даврининг манзилгоҳи ўзидан олдинги давр билан ҳеч қандай генетик боғлиқликка эга эмас. Бу буюмлар моддий маданиятни ўрганиш орқали ўз тасдиғини топган.

Қадимда қалай қазиб чиқариш

Инсоният тарихининг дастлабки даврлари кенг ишлатилган металл - қалай билан миснинг қоришмаси бўлган бронза номи билан аталган. Мис конлари дунёнинг кўпгина минтақаларида кенг тарқалган бўлиб, қалай конлари эса бундан фарқли ўлароқ анча ноёбдир. Шу жиҳатдан мутахассислар қадимда муҳим ҳисобланган мис ва қалай каби муҳим ерости бойлиқларини қазиб чиқариш масаласига алоҳида эътибор қаратишди. Бир жиҳатдан кичик кўринган тадқиқотлар кўп ўтмай худудларро даражага чиқди. Яъни, қалай қазиб чиқаришни ўрганиш жараёнида бу масалани Ўрта Осиё ва Месопотамиянинг барча давлатларидаги тоғ-кончилик тарихи ва металллар билан таъминлаш тарихига боғлиқ равишда кўриб чиқишга тўғри келди.

Кенг ривожланган бронза sanoatига қарамай, Яқин Шарқда қалай конлари камёб бўлган. Маълумотларга кўра, 1997-1999 йиллар давомида халқаро ҳамкорлик доирасида Ўрта Осиёнинг Зарафшон водийсидаги қалай конлари ўрганиб чиқилди. Гарчи Зиёвуддин ва Зирабулоқ тоғ бағриларида жойлашган Қарнаб, Лапас ва Чанғали конлари 1940-йиллардан бошлаб маълум бўлса-да, ҳали кенг миқёсда тадқиқ этилмаган. Бу галги кичик экспедиция давомида олимлар Қарнаб манзилгоҳида қазилма ишлари доирасида қайд этилган стратиграфик давомийлик асосида маълум даврларга мансуб қатламлар аниқланди. Шунингдек, худуддаги кўрғонсимон мақбаралар ва қояга ўйиб солинган расмлар Ўрта Осиё ҳақидаги тарихий тасаввурни янада кенгайтирди.

Беҳбўд БОТИРОВ

АНЖУМАН

Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетида "Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Саммити Мингйиллик ривожланиш мақсадларига бағишланган ялпи мажлисидаги нутқи ва инсон тараққиёти концепциясининг Ўзбекистонда амалга оширилишининг долзарб масалалари" мавзусида давра суҳбати бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Ташқи сиёсат масалалари қўмитаси раиси Соҳиб Сафоев, Ўзбекистон «Миллий тикланиш» партияси Марказий Кенгаши Ижроия қўмитаси раисининг ўринбосари Шоира Умарова, "Ижтимоий фикр" жамоатчилик маркази директори ўринбосари Озод Ота-Мирзаев ва бошқалар университет профессор-ўқитувчилари ҳамда талабалари билан шу мавзуда фикрлашдилар.

Тараққиётнинг нурафшон йўли

Азиза УСМОНОВА, ЎЗМУ журналистика факультети магистранти

БМТ томонидан 2000 йилда қабул қилинган Мингйиллик ривожланиш декларациясида жаҳоннинг турли нукталарида ҳамон давом этаётган урушлар ва қарама-қаршиликлар, айрим зиддиятлар курраи заминда қашшоқлик, очлик, оналар ва болалар ўлими, эпидемиялар ва инсониятнинг бошқа муаммоларига қарши кураш борасидаги энг жиддий тўсиқлар бўлиб қолаётгани алоҳида қайд этилган эди. Давлатимиз раҳбари дунё минбаридан жаҳонга давват этиб айтган фикрлари аввало ана шу муаммоларни ақл-идрок билан ҳал этишга қаратилди.

Маълумки, бугунги кунда экологияни муҳофаза қилиш ва атроф-муҳитни асраб-авайлаш энг глобал муаммолардан биридир. Орол фожияси энг катта экологик муаммага айланган ҳеч кимга сир эмас. Бир пайтлар ҳаётбахш денгизлардан бири бўлган Оролнинг сўнгги йилларда бу қадар кўриб бораётганидан дунё ҳам ташвишга тушганини БМТ Бош қотиби Пан Ги Мун жаноablри шу йил Оролбўйига ташриф буюргани ва у ерда оммавий ахборот воситалари орқали билдирган фикрларидан ҳам бўлса бўлади.

Мустақиллик йилларида юртимиз қиёфаси тамомила ўзгарди, жаҳон

ҳамжамиятидан муносиб ўрин эгаллади. Яъни, ўтган йиллар мобайнида юзлаб километрларга чўзилган равон йўллар ва уларни туташтирувчи маҳобатли кўприклар, темирйўллар, турар-жой бинолари ҳамда бошқа иншоотлар бунёд этилгани, халқимиз турмуш даражаси ошиб бораётгани ҳар бир юртдошимиз қалбида ифтихор туйғусини жўш урдирди. Давлатимиз раҳбари таъкидлаганидек, бугунги кунда аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаш даражаси 82,5, табиий газ билан таъминлаш 83,5 фоизга етди, соғлиқни сақлаш тизимини тубдан ислоҳ қилиш ва ривожлантириш, ўта оғир юкумли касалликларга барҳам бериш ҳамда уларни камайтириш борасида қатъий чоралар кўрилди. Сўнгги қарийб 20 йил мобайнида одамларнинг ўртача умр кўриши 67 ёшдан 73 ёшга, аёлларнинг умр кўриши эса 75 ёшгача ошди.

Давра суҳбатида мамлакатимизда таълим соҳасида амалга оширилаётган улғувор ишларга ҳам эътибор қаратилди. Мустақилликка эришганимиздан буён қад рўстлаган минглаб замонавий мактаблар, коллеж, лицей ва бошқа таълим муассасаларида миллионлаб ўқил-қизлар таълим-тарбия олмақда. Бу шак-шабҳа-

сиз ёшлар тафаккурининг юксалишига хизмат қилмоқда. Биз ҳеч кимдан кам эмасмиз, ҳеч кимдан кам бўлмаймиз, деган улғувор ғоялар бугун мамлакатимиз ёшларининг доимий шioriга айланган. "Ўзбекистонда ҳар йили таълим учун сарфланаётган харажатлар ялпи ички маҳсулотнинг 10-12 фоизини ташкил этади, - деб таъкидлади Юртбошимиз. - Ҳолбуки, жаҳон тахрибасида бу кўрсаткич 3-5 фоиздан ошмайди. Мамлакатимизда ноёб Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури амалга оширилди, 2009 йилдан бошлаб 12 йиллик мажбурий таълим жорий этилди". Дарҳақиқат, бугунги кунда ана шу таълим муассасаларини тамомлаган ёшлар наинки саводхон, шу билан бирга касб-хунарли ҳам бўлиб, ҳаётда муносиб ўрнларини топмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг БМТ олий минбаридан сўзлаган нутқи бизни дунё билан яна бир қарра бўйлаштиргандек бўлганини талабалар дилдан таъкидладилар.

Анжуманда Инсон тараққиёти концепциясининг Ўзбекистонда амалга оширилиши, унинг ташкилий-ҳуқуқий асослари ва тамойилларига оид сержмазмун маърузалар тингланди. "Ижтимоий фикр" жамоатчилик фикрини ўрганиш Маркази томонидан мамлакатимизда ўтказилаётган ислохотларнинг самарадорлигини ўрганиш бўйича сўров натижалари ва таҳлиллар барчада катта қизиқиш уйғотди.

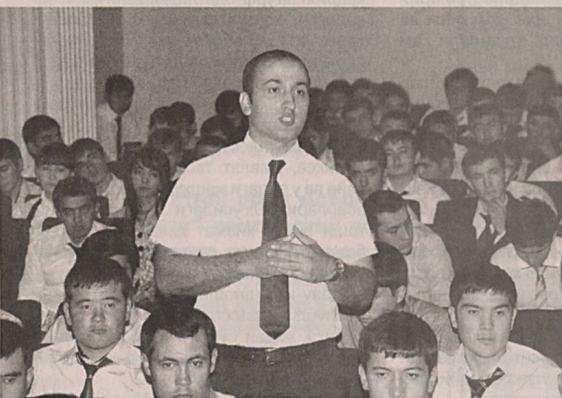
ТАРҒИБОТ

Адлия вазирлиги ташаббуси билан "Баркамол авлод йили" Давлат дастури доирасида пойтахтимиздаги Марказий офицерлар қарайида Ташкент Давлат юридик институти талабалари ҳамда профессор-ўқитувчилари иштирокида "Ҳуқуқий етуклик - баркамолликка элтади" мавзусида учрашув бўлиб ўтди.

Тадбирда "Баркамол авлод йили" Давлат дастурининг моҳияти, унинг бажарилиши юзасидан адлия идоралари томонидан олиб борилаётган амалий тадбирлар, шунингдек, мамлакатимиз суд-хуқуқ тизимида амалга оширилаётган ислохотларнинг мазмун-моҳияти, хусусан яқинда матбуотда эълон қилинган Ўзбекистон Республикасининг "Вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликларнинг профилактикаси тўғрисида"ги Қонунининг моҳияти ва ижроси юзасидан тушунчалар берилди.

Тадбирда асосий эътибор Ўзбекистон Республикаси Президентининг яқинда БМТ Бош Ассамблеясининг Мингйиллик ривожланиш мақсадлари бўйича олий даражадаги ялпи мажлисидаги иштироки ҳамда ушбу нуфузли халқаро тадбирда Юртбошимиз томонидан қилинган маъруза юзасидан мулоҳазалар бил-

Замон билан ҳамнафас ҳуқуқий тарғиботнинг янги усуллари татбиқ қилинмоқда

дирилиб, ёшларнинг бу борардаги фикрлари янада мустаҳкамланди. Шунингдек, мамлакат раҳбарининг жойларда ижтимоий-иқтисодий ислохотларнинг бориши, амалга оширилаётган бунёдкорлик ва ободонлаштириш ишлари билан таниниш мақсадида Қорақалпоғистон Республикасида қилган ташрифи тафсилотлари ҳам ёшлар ҳуқуқига ҳавола этилди.

Таъкидлаш жоизки, тарғибот тадбирига 500 га яқин ТДЮИ талабалари ҳамда профессор-ўқитувчилари жалб қилинди. Шунингдек, тадбир давомида тарғиботчилар томонидан талабаларнинг мустақил фикрлаш қобилияти, нутқ маданиятини ўстириш, халқаро ҳуқуқнинг умумэтироф этган норма ва қоидаларининг миллий қонунчилигимизга татбиқ этиши, 2008-2010 йилларда

лари ходимлари ҳам иштирок этишди. Аинқиқса, Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, "Судлар, прокурорлар, терговчилар ва суриштирув органларининг хорижий давлатлар ваколатли органлари билан ўзаро ҳамкорлиги тартиби тақомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон

Республикасининг Жиноят — процессуал кодексида ўзгариш ва қўшимча киритиш тўғрисида"ги Қонунининг мазмун-моҳияти ҳақидаги мутахассислар томонидан билдирилган фикрлар бўлажак ҳуқуқшуносларда қизиқиш уйғотди.

Ҳуқуқ тарғиботининг янги усуллари татбиқ этган ҳолда ташкил этилган ушбу тадбирда "Ҳуқуқ билимдонлари-2010" кўриктанлови юзасидан тайёрланган фильм намойиш этилиб, "Огоҳлик — давр талаби" ҳамда "Фуқаролар муурожаатлари-адлия органлари эътиборида" буклетлари тарқатилди.

Тадбир сўнггида ТДЮИнинг "Ҳуқуқ билимдонлари" аниқланиб, уларга Адлия вазирлигининг эсдалик совғалари тақдим этилди.

Адлия вазирлиги Ахборот хизмати

МАЪНАВИЯТ

КЎРГАЗМА

Пойтахтимизда бўлиб ўтаётган Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми жамғармасининг энг серқирра ва ёрқин лойиҳаларидан бири бўлган «Art Week Style.Uz — 2010» санъат ҳафталиги эътиборга молик ўзгаришларга бевосита гувоҳ бўлишни истаганларнинг барчаси, жумладан, хорижий мамлакатларнинг маданият ва спорт арбоблари, дипломатик корпус вакиллари, ижодкор ёшлар, санъат ижтимоидонлари, кўпсонли хорижий журналистлар Ёшлар ижод саройига тўпланишди. Ҳафталик эса ўзининг совғаларини бирма-бир тақдим этишни бошлади.

«Art Week style.Uz – 2010» ҳафталиги

унда санъат, гўзаллик ва нафосатнинг ёрқин жилоси акс этган

«Тошкент Але-2010» Халқаро Тошкент Фотобиеннале билан бошланди. Бу ерда ёш фотосураткаш ва номдор ижодкорларнинг асарлари кўргазмага қўйилган. Оқ-қора ва рангли суратларда инсонлар, буюмлар, турли-туман ғоялар акс эттирилган.

Саъдулла АБДУЛЛАЕВ, Ўзбекистон Бадий академияси академиги:
— Ҳар қандай одам суратга олишга уриниб кўриши мумкин, бироқ асар яратиш ҳаммаининг ҳам қўлидан келаркандай. Шу боис ҳам маҳорат, профессионализмга юксак баҳо берилди.

«Тилаклар дарахти»

Кунчиқар мамлакат вакиллари, модельер Чисато Цуморининг либослари намойишида хилпираб турган юпка матолар, бичимларнинг мураккаб ечимлари ва кенглиги уларни бир-бири билан боғлаб туради. Уларнинг безакларида тез-тез қизиқ ва нооддий элементларга кўзгитиш мумкин. Масалан, матодаги нақш ва безакларда акс этган арқондан ишланган шокиллар... Умуман, бу намойиш услубларнинг уйғунлиги билан ҳаммаининг хайратлантирди. Масалан, уларнинг айримлари Ўртаер денгизи халқлари либосларини эслатса-да, тарқибда шарқона кўришлар ҳам иштирок этади: тилларанг иплар билан кашта тикланган ёрқин рангли чодворлар.

Дизайнернинг айтишича, унинг ижодида дунё бўйлаб қилган саёҳатлари туртки беради. Чисато янги ва хали ўрганилмаган маданиятга жиддий эътибор қаратади. Шунингдек, у янги тўплаларида ўзбек миллий услубларини кўллаш истаги борлигини ҳам билдирди.

Мода - замонавий маданиятнинг универсал тили

Универсал мода ватани Япония ҳисобланади. Бу мода йўналиши имконияти чекланган ва оддий кишилар учун қўлай бўлган кийим намуналарга мосланган. Ушбу услуби Style.Uz ҳафталигининг япониялик меҳмонлари бўлган Ода Акири ва Наоши Саваянагилар тақдим этишди.

Тақдимот Токио мода ҳафталигининг бош директори Кенджи Ямадзакининг кириш сўзи билан бошланди. У оддий ручка тайёрлаш технологияси орқали универсал мода концепциясининг моҳиятини тушунтириб берди. Унинг сўзларига кўра, ушбу ручка имконияти чекланган, яъни бир қўлда ёзувчи кишилар учун мўлжалланган. Масалан, қалам билан ишлаш учун уни доим йўниб туриш керак, бунинг учун эса иккала қўлни ишлатиш лозим.

Универсал моданинг асосий тамойиллари: биринчидан, бу барча ёшдаги ва турли жисмоний ҳолатдаги кишилар учун қўлай бўлган кийим. Иккинчидан, сифатли ва чидамли либослар, учинчидан, мода саноатидаги чиқиндисиз ишлаб чиқариш.

Ёш дизайнер Наоши Саваянаги ўзининг либослар тўпламини тақдим этди. Тўпланининг эътиборли жиҳати барча моделларнинг универсал мода услубида яратилганидир. Япониялик дизайнер битта ип билан тикиш технологиясини қўллаган. Яъни, мато биргина ип ёрдамида чокларсиз бириктирилади. Тўплам муаллифи ёш дизайнерларга мода тушунчаси ҳақида чўқурроқ фикр юритишни маслаҳат берди. Бу эса ўз навбатида уларнинг ривожланишига туртки бўлишни таъкидлади.

Санъат уйғунлиги

Юртимиз уста-хунармандлари ҳамда замонавий мода ва дизайн саноатининг етакчи вакиллари ҳам ўз ишларини тақдим этишмоқда.

Ришонлик расом М.Икромовнинг «Тилаклар дарахти»ни Ўзбекистоннинг «ташир қозоғи» ҳисобланган аънавий санъат усталарининг замонавий санъат билан ўзаро уйғунликда яратган асари сифатида баҳолаш мумкин. Каштачилик, қулоччилик намуналари, мисгарлик ва ёғоч ўймакорлиги асарлари, заргарлик буюмлари, бўёқли миниатюра каби ўзбек хунармандларининг ранг-баранг асарлари томошабинлар эътиборига ҳавола этилди.

«Британияча» нигоҳ

Бир мамлакатнинг аънавий мато, либос бичим ва андозаларининг бор жилосини бир бутунликда тақдим этиш қўйин масала. Энди икки турли маданиятнинг атиги 4 дона либосдан намёнён бўлишни тасаввур қилиб кўринг. Катта муваффақият ва эътибор қозона олган мана шундай тўплам Style.Uz санъат ҳафталиги доирасида мода ижтимоидонлари эътиборига ҳавола этилди.

Мазкур, Basso&Brooke дизайнерлик дуэтнинг экспозицияси йиғилганларда унутилмас таассурот қолдирди. Либослар аънавий ўзбек матолари - абрандан тикланган бўлиб, уларни британиялик дизайнерларнинг ўзига хос услубда туширилган нақшлари безаган. Ушбу тўпланининг бетақдорлиги ҳам шунда: унда Шарқнинг қадимий нақш ва жилolari ҳамда матога нақш туширишнинг замонавий усуллари уйғунлашган. Мазкур экспозиция Ўзбекистон ва Буюк Британия ўртасидаги халқаро муносабатларнинг жипслигини яққол намёнён этиб турибди, десак янглишмаймиз.

Дилфуза РЎЗИЕВА,
«Milliy tiklanish» мухбири

НИГОХ

(Давоми. Боши 1-бетда)

Инжа туйғуларини ифода этишда ижодкорга ижод завқи билан бирга Эркинлик деб аталмиш қанотлар бўлмоғи зарур! Шундагина у чинакам парвоз қила олади. Унинг ижодий парвози — миллат парвози ҳамдир.

Ўзбекистон мустақилликка эришгач, Юртбошимиз раҳнамолигида миллий санъат турларининг ривожини учун ана шундай эркинлик, кенг шарт-шароит ва имкониятлар яратилди. 1997 йил 27 январда Президентимизнинг Фармони билан Ўзбекистон Бадий академиясининг ташкил этилиши миллий тасвирий ва

УСТАХОНАДА

Биз мусаввирнинг 50 ёши остонасида ижод дунёсига яна бир бор сайр қилиш мақсадида устaxonаси томон ошиқдик. Устaxonага кўтарилар эканмиз, ҳар бир пиллапоё Ортиқали Қозоқовнинг ижод оламида ўтган йилларини ифодалаётгандек туюлди. Мусаввир ижодини муносиб тарзда ёрита олаётгани, деган ҳаёллар оғушида устaxonа эшигига етиб борганимизни ҳам сезмай қолганимиз. Илк ташриф. Ийманибгина кўнғирок тугмасини босамиз. Остонада бизни ўзбеккона лутф билан Ўзбекистон Республикаси санъат арбоби, Бадий академия аъзоси Ортиқали Қозоқов қарши олади.

«Сиз расом оламига чиндан ҳам қизиқасизми?». Ортиқали

— Асарларим ғоясини бор-будича ифода этишни истамайман. Ниманидир, сўнгсўзганим, хулосанини томошабиннинг ўзига қолдираман. Асарларим сирли бўлиб, томошабинни ўйлашга ундашини хоҳлайман. Буни ижодимнинг ўзига хослиги, деб билман, — дейди расом.

«Наврўз», «Янги кун», «Ипак йўлида тўй», «Ипак йўли бўйлаб», «Ипак йўлларида меҳмондўстлик», «Бибиҳоним», «Унутилган тегирмон», «Аския», «Уч баҳши», «Карвонсарой», диний-фалсафий мазмундаги «Масжид олдида оқшом», «Азон», аждодларимиз сиймоларини ўзида ифодалаган «Сароймулкхоним», «Лайли ва Мажнун», «Отбек ва Қумуш», ишқий, замонавий мавзулардаги «Ватан ҳақида қўшиқ», «Ҳилол» ва «Севги баҳори», «Ишқ сенинг асирингман», «Илк бора», «Яса-

ро», «Икки ихтиро», «Тегирмон», «Хаёт чигирини», замонавий қаҳрамонлар акс этган «Пахтакор Манзура», «Дилфуза», «Қария онахон» «Соҳибжамол момо», гуллар тасвирланган «Настарин», «Архидея», «Лолакизгалдоқ», натюрморт йўналишидаги «Кўз неъматлари», Табиат манзаралари», «Қамчиқ до-вони», тарихий обидалар ҳақидаги «Самарқанд», «Хастимом», тарихий шахсларга аталган «Чўлпон», «Гавхаршодбегим», «Бибиҳоним», севиға ва муҳаббатни ўзида тараннум этган «Ишқ, сенинг асирингман», «Қадамнинг гуллар очилсин», табиат ва борлиқ билан боғлиқ фалсафий «Сулола», «Муножот», «Шарқ келинчағи», «Хаёл» каби тақдорланмас композицион асарлари бор. Яна шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, мусав-

лий либослар — ўзбек келини қиёфасини жонли тарзда ифода қилаётган. Маълумки, тўйга халқимиз азалдан катта эътибор билан қарайди. Асарда ранглар жилоси байрамона кайфиятни ифодалаган бўлса, келинчақнинг ерга қадалган нигоҳларида миллатимизга хос бўлган ибод, орномус ва шарм-ҳаё фазилатлари акс этган. Унинг бармоқлари орасидаги оқ атиргул покиза орзу-ниятлар тимсолидир. Мусаввир шу гул воситасида келинчақка янги ҳаёт остонасида эзгу тилаклар билдираётгандек.

Мусаввир сўхбатимиз сўнгида шундай деди:

— Биласизми, ҳозиргина йўлда келаётим, чаман бўлиб очилган гулларни кўрдим. Улардан баҳра ва илхом олдим. Зеро, гуллар гўзаллигининг ҳақиқий тимсоли. Атрофимга қараб уларнинг завқидан бебаҳра ўтиб кетаётганларга нисбатан озгина ачиниш ҳисси пайдо бўлди. Йўловчиларни кузатарканман сал нарироқда оғир қадамлар билан оқимлаётган кекса аёл эътиборимни тортиди. Аёл ҳар қанча тез юришга уринмасин, кексалик ўз кучини кўрсатибди. Ҳаёлимни ёнгинамдан шаҳдам қадамлар билан ўтиб кетган қизнинг қадам товуши бузди. Қиз хушбичим, чиройли, ўзига ишонган ҳолда уяли телефонда гаплашиб кетмоқда. Ён-атроф билан иши йўқ унинг. Ўзимга ўзим савол бердим: «Кекса онахон билан ёш қиз ўртасида қанча масофа бор?». Бу масофа аслида қош билан кўз ўртасида ҳам эмас.

Биз баъзан кафтимизда турган Вақт деб аталмиш имкониятнинг қадрига етмаймиз. Вақт эса ундан керакли нарсаларни ололмаганимиз учун бизни аяб ўтирмайди. Ақсинча, биздан аста-секин ҳамма нарсани олиб қўяди. Биз буни баъзан ҳаётимиз бўёнидагина тушуниб қоламиз. Бу — ҳаёт фалсафаси.

Ёшларга қараб менинг ҳавасим келади. Улар ана шу оддий ҳаёт ҳикматиини тушунишса, ҳар бир ўтган онларидан унумли фойдаланишса дейман. Шогирдларимга ҳам шулар ҳақида уқтираман. Инсон уйғоқ бўлмоғи ло-

наётган маҳбуба» сингари картиналарини мусаввирнинг фалсафий ғоя ва қарашларини ифода этган асарлари сирасига киритиш мумкин.

ВАТАН МАНЗАРАЛАРИ

Расом шундай эътироф этади: — Ҳар бир инсоннинг қалбида Ватанга аталган икки оғиз сўзи бўлади. Бу сўзда туйғуларнинг самимий акси бор. Яратган асарларим Ватанимга айтган ашъорларимдир. Чунки, Ватан менинг илхом манбаим. Мен уни борича севаман. Ўзбекистонда туғилган инсонлар бахтли кишилардир. Негаки, ўлкамиз 4 фаслда турлича безанади. Рангларнинг турфалиги инсонни яна ва яна ижод қилишга чорлайди. Бу гўзаллик қаршида мен бош эгаман. Шунинг учун ҳам баҳор ва кузда

табиат билан танҳоликда сўхбатлашиш учун отланаман. Бу мулоқот завқини ҳеч қаердан олтинларга-да топишиниқ иложини йўқ. Бундай гўзаллик, латофат ва нафосатни йилда икки мартабагагина топиш мумкин. Назаримда туйғуларни жунбушга келтирадиган ушбу онларда яратилган асарлар чинакам асарлар бўлади.

Мусаввирнинг Ватан манзаралари ҳақидаги ёниқ сўзларини эшитиб табиатнинг инсонга аталган тухфаларини англай олишининг ўзи ҳам олий саодат эканлигига амин бўлишим.

Ортиқали Қозоқов эътиборимизга оқорида ўзи таърифлаган завқдан бир лавҳа ҳавола этди. Шу йил эрта баҳорда дунёга келган асаридан ҳали бўёқ ҳиди уфуриб турибди. Мусаввир уни «Лолакизгалдоқ» деб номлабди.

Ижодкорнинг Ватанга бағишланган яна бир асари «Ватан ҳақида қўшиқ»дир. Унда қўлида кўрган, найза ва қалқон тутган йигит, тор чалаётган аёл тасвирланган. Йигит кўзларини ерга қадаган ҳолда аёл олдида тиз чўккан йўсинда Ватан ҳимоясига отланган. Унинг найза ва қалқонини муҳкам тутган ҳолда тасвирлангани ўзбек ўғлонларига хос мардлик, жасорат ва адолат тимсоли. Аёлнинг ерга қадалган нигоҳларида ўзбеккона ибод ва ҳаё муҳассам. У тор чалиб ёрнини зафарларга ундамоқда. Тор оҳангларидан ғалабага ишонч бор. Аёлнинг қалб тугаб-лари тимсоли ой воситасида ифодаланган. Асардаги ой — орзу, умид ва ишонч рамзи.

Расом асарларини кузатиб унинг серқирра ижодкор эканлигига амин бўламиз. У бир мавзуда олти, ҳатто еттигагача картина яратган ва бу унинг асарларини туркумларга бўлинишига сабаб бўлган. Ортиқали Қозоқовнинг оналикча бағишланган «Беғубор оналик», «Ўзбек мақоннаси», ўзида ихтироларни ифодалаган «Табиат ва ихти-

вир сўнги йилларда авангард услубида ижод қилмоқда.

МИЛЛИЙ РАМЗЛАР

Ортиқали Қозоқов ижодида айниқса, ой, анор, нақш ва тақинчоқлардан кенг фойдаланади. — Миллий услубда яратилган асарларимизни бошқа миллат мусаввирлари ижод маҳсулидан осонликча фарқлаш мумкин. Бизнинг ўзимизга, ўзлгимизга хос бўлган миллий рамзларимиз бор. Бизда олма — муҳаббат, анор — оила, балиқ — ҳалолик тимсоли ҳисобланади. Хитой расоми муҳаббатни ифодалашда гуллар, дарахт баргларида фойдаланиши мумкин. Лекин ўзбеккона ишқ қуришининг завқи ва ранги ўзгача. Зеро, бизнинг миллий аъналаримиз, урф-одатларимиз,

рамзларимиз кечагина пайдо бўлган ва шакланган эмас. Ишонч билан айтишим мумкинки, ўзбек расомларининг ҳар бири ана шундай қадимий миллий қадриятлар булғидан сув ичан ижодкорлардир. Уларнинг асарларида миллий тимсол ва рамзлар нафаси уфуриб туради. Миллийлик ўзлгимиздир.

Ортиқали Қозоқов ижодида аёл образи етакчи ўринни эгаллайди. Бу бежиз эмас. Аёл гўзаллик, нафосат, шарм-ҳаё, дунёнинг бардавонлиги тимсоли.

Ижодкорнинг «Шарқ келинчағи», «Ой олдида учрашув», «Опасингиллар» каби асарлари юқоридаги фикрларнинг ёрқин далилидир. Улар ичида, айниқса, «Келинчақ» картинаси чинакам ўзбек аёлни ифода этганлиги билан эътиборлидир. Ўзбеккона безаклар, қош-кўзларини ним ёпиб турган тиллақоши, мил-

Ўзбеккона ҳайрат

ёхуд таниқли мусаввир, ЎзМТДП Тошкент шаҳар кенгаши аъзоси Ортиқали Қозоқов ижодига чизгилар

амалий санъат ривожини йўлида тарихий воқеа бўлди. Утган йиллар давомида ўзбек ижодкорлари халқаро симпозиум, кўргазма ва танловларда иштирок этиб, миллий тасвирий санъатимизни жаҳонга ёйдилар. Уларнинг миллий аъналарини, ўлмас урф-одатларини, умуминсоний туйғуларни ўзида ифода этган асарлари жаҳон омаси эътиборига сазовор бўлди.

Мамлакатимиз нуфузини дунёга ёйишда тасвирий ва амалий санъат, халқ хунармандчилиги соҳасида юксак бадий асарлар яратган ижодкорларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлаш мақсадида Юртбошимиз томонидан Камолитдин Беҳзод номидаги Давлат мукофоти, «Ўзбекистон Республикаси санъат арбоби», «Ўзбекистон халқ расоми», «Ўзбекистон халқ устаси», «Хизмат кўрсатган маданият ходими» каби қатор унвонлар таъсис этилди.

Айтиш жоизки, бугунги кунда ёш мусаввирларнинг ўз иқтидорларини рўёбга чиқаришлари йўлида ҳам кенг имкониятлар эшиги очилди. «Ёшлар ижодий саройи», «Миллий тасвирий санъат галереяси»нинг қурилиши, «Келажак овози», «Янги авлод» каби қатор кўрик-танловларнинг ташкил этилаётгани фикримиз исботидир. Бу эса барча санъаткорлар, айниқса, мўйқалам соҳибларини янада руҳлантирди. Ана шундай гам-хўрликлар сабабли қўллаб-қўлланган асарлар ва номлар пайдо бўлмоқда.

Таниқли ижодкор Ортиқали Қозоқовнинг ижодий парвози, асарлари руҳи, миллий колоритининг устуворлиги ҳам ана шу жараён билан боғлиқ. Мусаввир 1997 йилнинг октябристида Ўзбекистон Республикаси Бадий академиясининг биринчи мукофоти — Олтин медал билан тақдирланди. У 30 йиллик ижоди давомида 70 га яқин халқаро ва республика кўргазмаларида иштирок этиб, қатор халқаро мукофотлар савриндор бўлди. Расомнинг асосий кўргазмалари Москва, Миср, Япония, Германия, Туркия, Хитой мамлакатларида намойиш этилди.

Мусаввир 2008 йил Эдернеда ташкил этилган XXI халқаро расомлар симпозиумида 19 та мамлакат расомлари қаторида иштирок этди. Ортиқали Қозоқовнинг ижод маҳсули қатор мамлакат мусаввирлари ичида энг кўп овоз олган асарлар, дея баҳоланиб, у олий даражадаги мукофот билан тақдирланди.

Қозоқовнинг қутилмаганда берган саволи ҳаёлимни бўлди. Ҳа, чиндан ҳам мен халқимиз эътибори ва эътирофига сазовор мусаввирнинг руҳий оламига, ижод дунёсига, ярим асрлик умр йўлида орттирган ҳаётий тажрибаларига қизиқардим. У эришган ютуқларнинг сир-синоати хусусида шахсий хулосаларимга эга бўлишни истардим.

Реалистик мактаб усулларини кунт билан ўрганиб, авангард йўналишидаги асарлари билан тилга тушган, уларда декоратив ечим, халқ аъналарини, ўзбек фольклори каби миллий удумларни шарқона талқин этаётган ижодкор ўз муҳлисларини мафтун этишда давом этмоқда.

— Қўлимга мўйқалам олганимда мактабга энди қадам қўйган эканман. Ушанда илк бор манзаралар чиза бошлаганман. Кейинчалик Ғарб расомларидан, модернизм йўналиши намояндаларидан Пабло Пикассо, Пол Сезанн, Анри Матисс, Сальвадор Дали, Огуст Ренуар, шарқ расомларидан Урол Тансиқбоев, Александр Волков, Раҳим Аҳмедов, Неъмат Қўзиев, Чингиз Маров ижоди билан қизиққанман. Уларнинг асарларидан баҳрамандлик менинг ижодимда туб дарилиш ясади. Утган йиллар давомида 2 мингга яқин картина чиздим. Лекин ҳали-ҳануз ижод деб аталмиш уммондан кўпроқ жавоҳирлар йиғишга уринаман. Бу уммондан ҳар ким, албатта излаганини топади. Аслида ижодкорлик масъулият, изланмиш, шижоат ва истеъдод уйғунлиги. Баъзан мен, яратган портретлар ва пейзажларимга қараб, ижодий жараёнимни ўзимча таҳлил қиламан. Ижодий жараён тимиритиш меҳнат дегани. Ижодкор учун истеъдоднинг ўзи етарли эмас.

Ишонасизми, битта асар устида ойлаб, йиллаб ишланган вақтлар бўлган. Чизишга бўлган иштиёқ азоб беради, бироқ ҳали бўлиб, тафаккур тайёр эмас! Кўнглим тўлиб, қониқиш ҳис қилмаганимча бошлаган асаримга битта чизиқ ҳам торлмаган кунларим бўлган. Лекин, кетказган олтинга тенг дақиқаларимга ачинмайман.

Расом ижодида назар ташлар эканмиз, унинг портрет жанридаги ижод намуналарида 7 ёшдан 100 ёшгача бўлган инсонлар қиёфасини учратасиз. Ижодкор асарларида инсон тақдирини, унинг бугунги кунини ва истиқбол бевосита ўтмиш билан боғлиқлиги мушоҳада этилади. У томошабинни шулар орқали ҳар бир ҳодисага ақл кўзи, қалб ҳарорати, тафаккур кудрати билан ёндашишга даъват этаётгандек.

Мусаввир шу йилнинг 27 октябрида Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми жамғармаси, Ўзбекистон Бадий академияси ҳомийлигида пойтахтимиздаги Миллий санъат марказида навбатдаги шахсий кўргазмасини ташкил этишга тайёргарлик кўрмоқда. Расомнинг турли йилларда яратган 80 га яқин асарлари томошабинлар эътиборига ҳавола этилади. Шу кун ижодкорнинг «Фусункор туйғулар изҳори» номли янги альбому тақдимои ўтказилиши ҳам режалаштирилган. Альбомдан мусаввирнинг 500 га яқин янги асарлари ўрин олган.

ЖАРАЁН

АНЖУМАН

Буюк Ипак йўлида сайёҳлик

уни ривожлантириш масалалари муҳокама қилинди

(Давоми. Боши 1-бетда)

Регистон майдонидаги Улугбек мадрасида бўлиб ўтган йилги йилнинг очилиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, ташқи иқтисодий алоқалар, инвестициялар ва савдо вазири Э.Фаниев, БМТнинг Жаҳон сайёҳлик ташкилоти (ЮНВТО) Бош котиби Т.Рифаи жаҳон туризмнинг ривожланишида "Буюк Ипак йўли" лойиҳасининг аҳамияти, унда Ўзбекистоннинг фаол иштироки, истиқлол йилларида сайёҳлик соҳасида тобора мавқеи юксалиб бораётган қадимий ва навқирон Самарқанднинг ўтмиши ва бугунги ҳақида сўз юритдилар.

– Буюк Ипак йўлининг марказида жойлашган юртимиз ўзининг ноёб тарихий обидалари, бетакрор маданияти ва аъёнлари ҳамда гўзал табиати билан сайёҳларни тобора кўпроқ жалб қилаётди, – деди Элёр Фаниев. – Соҳа инфратузилмасининг барча тармоқларини изчил ривожлантириш борасида олиб борилаётган кенг қўламли ислохотлар юксак самаралар бермоқда. Бунда Президентимизнинг 2006 йил 17 апрелда қабул қилинган "Ўзбеки-

стон Республикасида 2006-2010 йилларда хизмат кўрсатиш ва сервис соҳасини ривожлантиришни жадаллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори мўҳим дастуриламал бўлмоқда.

БМТнинг Жаҳон сайёҳлик ташкилоти Бош котиби Талеб Рифаи Ўзбекистонда бой маънавий ва маданий меросни ўрганиш ҳамда ривожлантириш, қадимий обида ва мейморий ёдгорликларни тиклаш, таъмирлаш ва асраб-авайлаш борасидаги ишларга юксак баҳо бераркан, мазкур мамлакат улкан сайёҳлик салоҳиятига эга экани, соҳани ривожлантиришга катта эътибор қаратилаётгани, туризмнинг дунё миқёсидаги бугунги кўлами ҳар қачонгидан кенг эканини қайд этди.

– Мен уч йил аввал қадим шаҳар Самарқандда бўлган эдим, – деди Т.Рифаи. – Ўтган йиллар мобайнида юртингизда сайёҳлик янада ривожланганига гувоҳ бўлдим. Хусусан, бу ерга келаётган сайёҳлар сони тобора ортиб, хизматлар кўрсатиш ҳам эътиборга молик. Айнан 2004 йилда Самарқандда Жаҳон сайёҳлик ташкилотининг минтақавий офисини очган эдик. Бу ерда Марказий Осиё мамлакатларидаги диққатга сазовор жойлар ва тари-

хий обидалар тўғрисида қимматли маълумотлар жамланган ягона ахборот маркази ҳам фаолият кўрсатмоқда.

Таъкидлаш лозимки, мамлакатимиз тарихий жойлар сони бўйича дунёдаги энг етакчи ўн мамлакат сирасига киради. Республикаимиздаги тарихий обидаларнинг 4 мингдан зиёди ЮНЕС-

Самарқандда жаҳон андозаларига жавоб берадиган замонавий аэропорт, темирйўл вокзали, меҳмонхоналар, сайёҳлик фирма ва компанияларнинг фаолият юритаётгани Буюк Ипак йўли марказидаги бу шаҳарда туризм хизмати тобора ривожланиётганидан далолатдир.

Анжуман иштирокчилари то-

Айни пайтда юртимизда 750 дан зиёд сайёҳлик компаниялари ва фирмалари самарали фаолият юритмоқда.

Кўннинг Бутунжаҳон маданий мероси рўйхатида киритилган. Аҳамиятлиси, ана шу осори-атиқаларнинг аксарият қисми Самарқанд худудиде жойлашган. Жумладан, Имом Бухорий, Имом Мотуридид, Ҳазрати Хизр, Шоҳи Зинда, Амир Темур, Бибиноним, Регистон мажмуаси, Оқсарой, Рухобод каби қадимжолар нафақат мамлакатимиз аҳлини, балки дунё сайёҳларини ўзига жалб қилиб келмоқда.

– Юртингизда сайёҳлик соҳасида улкан ижобий ўзгаришлар амалга оширилаётганига гувоҳ бўлдик, – деди Жаҳон сайёҳлик ташкилоти (ЮНВТО)нинг ижро-чи директори Золтан Шомоги. –

монидан Ўзбекистонда иқтисодий фаолликни янада кучайтириш доирасида сайёҳликни ривожлантиришга, чет эллик сайёҳларни янада кўпайтиришга алоҳида эътибор қаратилаётгани таъкидланди. Ўзбекистонда халқаро стандартларга жавоб берадиган кўплаб меҳмонхоналар барпо этилди, янги авиа, темирйўл ва автомобиль йўналишлари очилди, сервис ва хизмат кўрсатиш сифати сезиларли даражада ошди. Осиё билан Европани бирлаштирувчи Буюк Ипак йўли бўйлаб туризмнинг ривожланиши Ўзбекистоннинг транспорт ва транзит салоҳияти юксалишига ҳам хизмат қилади.

Маълумки, буюк аждодларимиздан мерос бебаҳо обидалар асрлар оша дунё аҳлини мафтун этиб келади. Бугунги кунда ҳам дунёнинг турли бурчларидан ташриф буюраётган сайёҳларда Самарқанд, Бухоро, Хива, Шаҳрисабз, Қарши, Термиз, Марғилон, Қўқон сингари тарихий шаҳарларимиздаги осори-атиқалар катта таассурот қолдирмоқда.

– Самарқандга илк бор келишим, – дейди Италиянинг "Airtour World" компанияси менежери Стефано Согне. – Буюк Ипак йўлининг марказида жойлашган Ўзбекистон ўзининг ноёб тарихий обидалари ва ёдгорликлари, гўзал табиати билан кўплаб сайёҳлар эътиборини жалб этаётди. Шарқ гавҳари бўлмиш Самарқандни, унинг дунёда ном таратган бебаҳо тарихий обидаларини кўриш имконига эга бўлганимдан қувончим чексиз. Бу шаҳарнинг ҳар бир қаричи ери тарихий ва гўзалдир. Мазкур анжуман Буюк Ипак йўли мамлакатларида сайёҳликни тараққий эттиришга хизмат қилишига ишонаман.

Икки кун давом этган мажлисда "Буюк Ипак йўли" лойиҳасини жаҳон сайёҳлик бозорига олиб чиқиш, сайёҳлик соҳасининг иқтисодий ривожлантиришда тугган ўрни, минтақавий ҳамкорликни ривожлантириш, сайёҳлик соҳасида иш юритадиган компания ва ташкилотлар ўртасидаги ҳамкорликни мустаҳкамлаш, Буюк Ипак йўли лойиҳасининг келгусидаги мақсад ва вазифаларига оид масалалар юзасидан атрафлича фикр алмашилди.

Камолитдин ҲОТАМОВ, "Milliy tiklanish" мухбири

БАНДЛИК

Касаначилик

саккиз ойда 400 та янги иш ўрни яратилди

Ургут тумани Бандликка кўмаклашиш маркази томонидан аҳолини иш билан таъминлаш борасида қатор ишлар амалга оширилмоқда. Туманда аҳолининг иш билан бандлигини таъминлаш, янги корхоналар ташкил этиш асосида кўплаб янги иш ўринларини яратиш, касаначиликни ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Туман аҳолисини иш билан банд этиш, уларнинг иш шaroитларини яхшилаш борасида "Банд бўлмаган аҳолини иш билан таъминлашнинг асосий йўналиши ва кўрсаткичлари" Дастури ишлаб чиқилиб, жорий йилда 9720 та янги иш жойи ташкил этиш кўзда тутилган. Ўтган саккиз ой мобайнида кичик корхона ва микрофирмаларни ташкил қилиш ва тadbirkorликни ривожлантириш асосида 6500 та янги иш ўрни яратилди.

– Ишсизликнинг олдини олиш мақсадида корхона, ташкилот ҳамда муассасалар билан мақсадли чора-тадбирлар режаси асосида мунтазам равишда меҳнат ярмаркаларини ўтказиб келаялмиш, – дейди туман бандликка кўмаклашиш ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш маркази директори Раҳим Холиқов. – Ишсизлик муаммосини бартараф этиш, аҳолининг бандлик даражасини оширишда ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатишга мўлжалланган янги тармоқлар фаолияти йўлга қўйилаётгани жуда кўл келмоқда.

Туман бандликка кўмаклашиш маркази меҳнат ҳуқуқи инспектори томонидан коллежаларга бориб битирувчилар билан меҳнат қонуничилиги, ишга жойлашув тартиби ҳамда тумандаги бўш иш ўринлари тўғрисида маълумот, кўникма ва маслаҳатлар берилиб, семинарлар ўтказилмоқда.

Туманда меҳнатни уй шарoитида ташкил қилиш азалдан мавжуд бўлиб, ҳозирги кунда замон талабларига мос, меҳнат шартномалари асосида расмийлаштирилмоқда. Туманда саккиз ой давомида 400 та касаначилик иш ўрни яратилди. Айни пайтда марказ ходимлари "Баркамол авлод йили" Давлат дастури доирасида кенг қўламли ишларни амалга оширишмоқда.

Ориф ХОЛИҚУЛОВ, "Milliy tiklanish" мухбири

ФЕСТИВАЛЬ

Бухорода талабалар анжумани

Республика "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати ташаббуси билан 17-21 ноябрь кунлари Бухоро шаҳрида "Талабалар фестивали – 2010" байрами бўлиб ўтади.

Илк марта 2008 йилда Самарқанд шаҳрида ўтказилган бу фестивалда таълим, маданият, санъат ва спорт соҳасида муваффақиятга эришган 200 нафар фаол ва изланувчан йигит-қиз иштирок этганди. Мазкур фестиваль ёшларимизни мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, юртимизни кўз қорачиқиде асраб-авайлаш, истиқлол берган неъматларнинг қадрига етишга, Ватанимиз тараққиёти йўлида янада жиқлашишга даъват этади.

– Фестивалда жамиятда кечаётган ислохотлар самардорлигини ошириш ва мамлакатимиз нуфузини мустаҳкамлашда салоҳиятли ёшлар, ёш олим ва тadbirkorчи-ларнинг ҳиссаси, мақсад ва вазифалари муҳокама этилади, – дейди "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати марказий кенгаши мутахассиси Ахтам Рўзимуродов. – Тадбирда Қорақалпоғистон Республикаси, барча вилоятлар ва Тошкент шаҳридан 500 нафар талаба-ёшлар иштирок этади. Фестивал доирасида долзарб мавзуларда анжуманлар, интеллектуал беллашув ва кўрик-танловлар, маданий-маърифий тадбирлар, концерт ва кўргазмалар, спорт мусобақалари ўтказилади. Мақсадимиз, ҳар тамонала етук, соғлом ва ташаббускор баркамол авлод-ни шакллантириш, ёшларга оид қонуничилик, иш юритишнинг илгор услублари ҳақида атрафлича тушунча беришдан иборат.

Шунингдек, фестивал доирасида "Фуқаролик жамиятини шакллантиришда ёшларнинг роли", "Ёшлар ва мамлакатни инновацион ривожлантириш" мавзуида конференция, "Соғлом турмуш тарзи – ёшларни уйғун камол топтириш гарови" мавзуида саломатлик акцияси, "Талабалар – олтин даврим менинг" мавзуидаги мусиқали байрам кечаси, "Қувноқлар ва зукколар" кўрик-танлови ўтказилиши режалаштирилган.

Тадбирда иштирокчилар Бухоронинг тарихий обидалари, мейморий ёдгорликлари, истиқлол йилларида барпо этилган мажмуалар, монументлар, маданият ва санъат қошоналари билан таништириш мақсадида ташкил этиладиган экскурсияда қатнашишлари мумкин.

ТАНЛОВ

"Туркистон" санъат саройида Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси кенгашининг Курортлар бошқармасига қарашли санаторийлари ўртасида "Йилнинг фаол ҳамшираси – 2010" танлови бўлиб ўтди.

Йилнинг фаол ҳамшираси

Республика Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси ҳамкорлигида ташкил этилган танловда оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, репродуктив саломатликни тиклаш борасида мамлакатимизда самарали ислохотлар амалга оширилаётганлиги таъкидланди.

Айни пайтда Курортлар бошқармаси тизимида фаолият юритаётган санаторийларнинг барчаси жаҳон андозалари даражасидаги тиббий асбоб-ускуналар билан таъминланган. Диагностика ва даволаш ишларида жаҳон тиббиёти ва мамлакатимиз илм-фанининг энг илгор ютуқларидан кенг фойдаланилаётди. Бу борада айниқса, 2007 йилда қабул қилинган "Соғлиқни сақлаш тизимини ислох қилишни янада чуқурлаштириш ва уни ривожлантириш Давлат дастурини амалга оширишнинг асосий йўналишлари тўғрисида"ги Президентимиз Фармони мўҳим дастуриламал бўлмоқда. Фармонда белгиланган вазифаларнинг изчиллик билан амалга оширилиши тиббий хизмат сифатини янада юксалтириш, санаторийлар ва дам олиш масканларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, соҳа мутахассисларининг малака ва маҳоратини оширишда мўҳим омил бўлди.

Анъанавий тарзда ўтказиб келинаётган "Йилнинг фаол ҳамшираси" танловидан кўзланган мақсад эса ҳамшираларни ҳар томонлама кўллаб-қувватлаш, илгор тажрибани оммалаштириш, аҳолига тиббий-профилактика ёрдами кўрсатиш ишларини янада такомиллаштиришдан иборат.

– Санаторийларда дам олувчиларга юксак савияда хизмат кўрсатишда малакали ҳамшираларнинг алоҳида ўрни бор, – дейди "Чимён" санаторийси ҳамшираси Севара Миркомилова. – Қувонарлиси, юртимизнинг чекка-чекка кишлоқларида ҳам аҳолининг репродуктив саломатлигини мустаҳкамлаш, соғлом бола туғилиши, жисмоний ва маънавий баркамол авлодни вояга етказиш борасида хайрли ишлар амалга оширилмоқда. Танловда бу йил иккинчи марта иштирок этаяпман. Ушбу танловда иштирок этувчи ҳамширалар нафақат чуқур билим, кенг дунёқараш ва мукамал тиббий саводхонликка эга бўлиши, балки санаторийда дам олиш учун келган инсонлар билан хушмуомалада бўлиб, ўзининг одоб-ахлоқи, аъло хулқи билан барчага ўрнак кўрсатиши талаб қилинади.

Танловда пойтахтдаги "Чинобод" санаторийси ҳамшираси Нарғиза Ғуломова голибликни кўлга киритиб, энгил автомашина билан тақдирланди. "Турон" санаторийси ҳамшираси Нозима Норматова иккинчи, Фарғона вилоятидаги "Чимён" санаторийси ҳамшираси Севара Миркомилова учинчи ўринни эгаллади.

"Туркистон-пресс"

МУЛОҚОТ

Халқаро ярмарка

Пойтахтимиздаги "Ўзэкспомарказ"да "Буюк Ипак йўли бўйлаб саёҳат" XVI-Халқаро Тошкент сайёҳлик ярмаркаси ўтказилди

"Ўзбектуризм" миллий компанияси томонидан ташкил этилган мазкур тадбирда 36 мамлакатдан беш юздан ортқ сайёҳлик компанияси қатнашди.

Сайёҳлик – барқарор ривожланишнинг мўҳим омилларидан бири. Мамлакатимизда истиқлол йилларида бу соҳада улкан ижобий ишлар амалга оширилди. Замонавий меҳмонхоналар ва дам олиш масканлари сони кўпайиб, уларда сервис хизмат тубдан яхшиланди.

Мазкур анъанавий Халқаро Тошкент сайёҳлик ярмаркаси ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш ва соҳа вакилларининг амалий мулоқоти учун кенг имконият яратмоқда. Яъни, юртимизда сайёҳликни янада ривожлантириш, халқаро шериклик муносабатларини мустаҳкамлашга қаратилган ушбу тадбирда иштирокчилар мамлакатимизда соҳада эришилган ютуқлар ва тўпланган бой тажриба билан яқиндан танишиш имконига эга бўлдилар.

Жумладан, ярмарканинг "Ўзбекистон туризми" миллий павильонида мамлакатимизнинг улкан сайёҳлик салоҳияти тақдим этилди. Унда юртимиздаги сайёҳлик фаолияти билан шуғулланадиган ҳудудий маъмуриятлар ва субъектлар, ўқув ва соғломлаштириш марказлари, музейлар, сайёҳлик компаниялари, "Ўзбектуризм" миллий компаниясининг ҳудудий бўлимлари ҳамда сайёҳлик бюрослари томонидан юртимиздаги ноёб тарихий-мейморий ёдгорликлар, буюк аждодларимизнинг бой маънавий мероси, табиатимизнинг ранг-баранглиги, асрлар давомида равнақ топиб келаётган миллий

хунармандчилигимиз намуналари, халқимизнинг урф-одатлари ва байрамлари намойиш этилди.

Бундан ташқари ярмаркада мамлакатимизнинг турли худудларидан келган фольклор жамоаларининг чиқишлари иштирокчиларда катта таассурот қолдирди.

– Ушбу тадбирда иштирок этганимиздан жуда мамнунмиз, – деди Малайзиянинг "Significant Travel & Tours SDN BHD" сайёҳлик компаниясининг

бошқарувчи директори Шамшиддин Шариф. – Бой тарих, бетакрор маданият ва аъёнларга эга Ўзбекистон жаҳон сайёҳлик бозорига ўзининг муносиб ўрнига эга.

Шунингдек, ярмарка доирасида Республика "Хунарманд" уюшмаси томонидан моҳир усталар яратган бежирим буюмлар иштирокчилар эътиборига ҳавола этилди.

– Анъанавий тарзда ўтказиб келинаётган бугунги ярмарка хунармандлар учун ҳар қачонгидан аҳамиятли бўлди, – дейди "Хунарманд" уюшмаси бўлим бошлиғи Розия Шарипова. – Боиси, бунда республикамизнинг барча худудларидан 80 га яқин хунармандлар иштирок этиб ўзлари ясаган маҳсулотларни намойиш этди. Халқ хунармандлари ясаган маҳсулотлар азалдан чет элликларни ўзига мафтун этиб келган. Ушбу ярмаркада марғилонлик хунарманд Матлуба Исмомлова адрас етказиб бериш бўйича шартнома имзолашга ҳам муваффақ бўлди. Эндиликда у миллий хунармандчилик маҳсулотларини тўғридан-тўғри чет элга экспорт қилиш имкониятига эга.

Ярмаркада мамлакатимизга сайёҳларни кенг жалб қилиш бўйича хорижий мутахассислар билан фикр алмашилиб, қатор лойиҳаларни амалга ошириш масалалари муҳокама этилди.

Салоҳиддин САИДҚУЛОВ

ХАЛҚАРО ҲАЁТ

НИГОХ

Яқинда мамлакатимиз раҳбари Ислоҳ Каримовнинг БМТ саммитидаги Мингйиллик ривожланиш мақсадларига бағишланган ялпи мажлисда сўзлаган нутқи бугунги кунда халқаро ҳамжамиятнинг диққат марказида турибди.

Ҳамкорликнинг оқилона йўли

Усмон БҮТАЕВ, сиёсатшунос

Умуман, Ўзбекистон ва БМТ ўртасидаги ҳамкорлик алоқалари алоҳида эътиборга эга. Шу боис Ўзбекистон ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бугунги муносабатлари нафақат миллий манфаатларимизни ҳимоя қилишга, балки минтақавий ва глобал манфаатларни таъминлаш йўлида ҳам хизмат қилмоқда. 1992 йилнинг 2 мартдан мамлакатимиз ана шу нуфузли халқаро ташкилотнинг тўлақонли аъзосига айланиб, 1993 йил 24 августда Тошкентда БМТнинг ваколатхонаси очилиши ҳуқуқий асосни ташкил этади.

Қолаверса, бугунги кунда мамлакатимизда БМТнинг бир қанча тузулмалари: Тараққиёт Дастури, Наркоманияга қарши курашиш дастури, Жаҳон соғлиқни сақлаш, Болалар фонди (ЮНИСЕФ), Саноятни ривожлантириш ташкилоти (ЮНИДО), Таълим, фан ва маданият бўйича ташкилоти (ЮНЕСКО) ваколатхоналари ташкил этилиб, кенг фаолият олиб бориши мамлакатимиз ижтимоий-иқтисодий тараққиётга хизмат қилмоқда.

Бунда давлатимиз раҳбарининг халқаро интеграцияни кучайтириш, барқарорликни мустаҳкамлаш, давлатлараро ҳамкорликни ривожлантиришга қаратилган тинчликпарвар сиёсати алоҳида аҳамият касб этаётганини айтиш мақсадга мувофиқдир. Хусусан, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг 1992 йилнинг сентябрь ва 1993 йилнинг августда БМТ Бош қотиби Бутрос Галига йўллаган мактубида Марказий Осиёдаги барқарорликни издан чиқариши мумкин

бўлган низоларга жаҳон ҳамжамияти эътиборини қаратиб, вазиятни ўрганиш ва зарур чора-тадбирлар ишлаб чиқиш учун БМТнинг махсус комиссиясини жўнатишни сўраганлиги ва БМТ Бош Ассамблеясининг 48-сессиясидаги нутқида давлатимиз раҳбари "Ўзбекистон экстремизми, террорчиликни, ҳар қандай кўринишдаги диний фанатизм ва ақидадарасталикни қатъий қоралаб, моҳарони сиёсий воситалар ёрдамида тинч йўл билан ҳал қилиш, бир-бирига қарши курашувчи томонлар ўртасида музокаралар олиб бориш, мустақил давлатларнинг ички ишлари-га аралашмаслик..." тарафдори эканини таъкидлаган эди.

Шунингдек, Ўзбекистон Марказий Осиёда хавфсизлик, барқарорлик ва ҳамкорлик масалалари бўйича доимий семинар ташкил этиш ташаббусини ҳам илгари сурди. Мазкур семинарнинг 1995 йил сентябрда бўлиб ўтган йиғилишида эса 31 та давлат ва 6 та халқаро ташкилот вакилларининг иштироки этили, қолаверса, БМТ Хавфсизлик кенгаши, унинг бошқа бўлимининг, бутунжаҳон ҳамжамиятига тегишли қарорлар қабул қилиш учун тавсиялар тайёрлаб берадиган махсус гуруҳни ташкил этиш ташаббусини ҳам илгари сурди ва Марказий Осиё минтақасини ядро қуролидан холи ҳудуд, деб эълон қилиш ташаббуси билан чиққанлиги юқоридагиларнинг исботидир.

Бугун Марказий Осиё ядровий қуролдан холи ҳудуд. Аммо бу минтақада тинчлик ва барқарорлик ўрнатилди, дегани эмас. Боиси, қўшни давлатлардаги узоқ йиллардан бери давом этаётган моҳарола миллий ва минтақавий хавфсизликка таҳдид солиши мумкин.

Чунки замонавий халқаро муносабатлар шуни тақозо этадики, халқаро муносабатлардаги ҳар бир давлат миллий, минтақавий ёки халқаро хавфсизликни таъминлаш учун албатта кенг миқёсдаги ҳамкорликни амалга ошириши талаб этади.

Ўзбекистон ва БМТ ўртасидаги муносабатлар бугунги кунда нафақат икки томон манфаатларига, балки Марказий Осиё давлатлари манфаатларига ҳам хизмат қилмоқда. Хусусан, қўшимиз Афғонистонда 30 йилдан бундан ҳарбий ҳаракатлар давом этиб келаётгани минтақамиз хавфсизлиги ва тараққиётга жиддий хавф солмоқда. Ўзбекистон томонидан 2008 йилда тақлиф этилган Афғонистонда тинчлик ўрнатиш бўйича БМТ бошчилигида «6+3» мулоқот гуруҳини ташкил қилиш ташаббуси халқаро жамоатчилик томонидан қизғин қўллаб-қувватланди.

Шунингдек, 2010 йилнинг апрель ойида Ўзбекистонга БМТ Бош қотиби Пан Ги Муннинг ташриф буюриши ҳам мамлакатимиз ва БМТ ўртасидаги ҳамкорлик муносабатларига ҳам, Марказий Осиё давлатлари учун ҳам аҳамиятлидир. Хусусан, БМТ Бош қотибининг мамлакатимиздаги ташрифидан, минтақадаги муаммоларни ҳал қилишга қаратилган чариклар ва бу борадаги амалий ишларни таъминлаш бўйича қилган чиқишларидан Бирлашган Миллатлар Ташкилоти учун Марказий Осиё минтақаси бугунги кунда энг муҳим ҳудуд ва халқаро ҳуқуқнинг энг муҳим субъектларидан бири эканлигини англаш мумкин.

Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг БМТ Бош Ассамблеясининг Мингйиллик ривожланиш мақсадларига бағишланган ялпи мажлисида иштирок эти-

ши ва нутқ сўзлаши бугунги кунда мамлакатимиз ички ва ташқи сиёсати дунё диққат-эътиборида турганлигини аналитади. Ўзбекистон ва БМТ ўртасидаги муносабатларнинг асосий йўналишлари сифатида Мингйиллик ривожланиш Декларациясидаги иштирокини алоҳида таъкидлаш жоиз.

2000 йилда қабул қилинган Мингйиллик ривожланиш Декларациясида: очлик ва қашшоқликни бартараф этиш, барча учун бошланғич умумий таълим имкониятларини яратиш, эркаклар ва аёллар ўртасидаги тенгликни таъминлаш ҳамда аёлларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини кенгайтириш, болалар ўлимини камайтириш, оналар соғлигини мустаҳкамлаш, ортирилган иммунитет танқислигига қарши кураш, экологик барқарорликни таъминлашга эришиш ва тараққиёт мақсадида умумбашарий ҳамкорликни йўлга қўйиш масалалари ифодаланган.

Мақсад манфаатларни ифодалаганидек Ўзбекистон Республикасининг БМТ доирасидаги ҳамкорлиги қисқа вақт ичида ўз натижаларини бермоқда. Мингйиллик ривожланиш Декларацияси доирасидаги амалий ишлар Ўзбекистоннинг ижтимоий-сиёсий ҳаётидаги улкан ўзгаришларга таъсир этмоқда. Хусусан, таълим, фан, маданият, соғлиқни сақлаш тизимида амалга оширилган ютуқлар шулар жумласидандир.

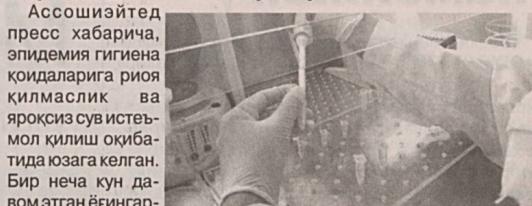
Қолаверса, давлатимиз бюджетининг 50 фоизи ижтимоий соҳага йўналтирилётгани ҳам диққатга сазовордир. Чунончи, 2008-2009 йилларда мамлакатимиз иқтисодиётининг ўсиш суръатлари 9 ва 8,1 фоизни ташкил қилгани ва жорий йилда бу кўрсаткич 8,5 фоиз даражада бўлиши кутилаётгани ҳам мамлакатимиз тараққиёти учун ижобий ҳолатдир ва ўз навбатида бунга жаҳон ҳамжамияти томонидан муносиб баҳо бериши табиийдир.

Давлатимиз раҳбари Ислоҳ Каримов БМТ Саммити — Мингйиллик ривожланиш мақсадларига бағишланган ялпи мажлисдаги нутқида Мингйиллик ривожланиш Декларациясида белгиланган мақсадлар доирасидаги иштироки ва амалга оширилган ишлар тўғрисида тўхталдилар. Бу халқаро муносабатлар тизимида Ўзбекистон ва Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳамкорлиги давомийлигини билдиради.

ДУНЁДАН ДАРАКЛАР

Яроқсиз сув оқибатида

Нигерияда вабо тарқалиши оқибатида ўтган 3 ойда қарийб тўрт юз киши ҳаётдан кўз юмган, минглаб одамлар оғир аҳволда касалхоналарга жўнатишган.

Ассошиэйтед пресс хабарича, эпидемия гигиена қоидаларига риоя қилмаслик ва яроқсиз сув истеъмол қилиш оқибатида юзага келган. Бир неча кун давом этган ёғингарчилик унинг янада авж олишига сабаб бўлган. Айни пайтда бу офат мамлакатнинг бошқа ҳудудларига тарқалишининг олдини олиш мақсадида зарур чоралар кўрилмоқда.

Фавқулотда ҳолат узайтирилди

Шу йилнинг 30 сентябрь кун Икватдор пойтахтида жорий этилган фавқулотда ҳолат муддати узайтирилган.

Рейтер агентлиги хабарича, мазкур тартиб бу ерда давлат тўнтаришига уринишлар бўлганидан сўнг йўл қўйилган. Кузатувчиларнинг фикрича, ҳукумат шаҳар инфратузилмаси ҳамда маъмурий объектларни ҳимоя қилиш мақсадида шундай қарор қабул қилинган. Бу иш мамлакат куролли кучлари зиммасига юклатилган.

“Кичкинтой” — ЭНГ КИЧИК

Буюк Британиянинг «Peel Engineering» компанияси уч гилдиракли «Peel P50» ва «Peel Trident» автомобилларини ишлаб чиқара бошлаган.

Дунёда энг кичик саналган бу машиналар бир кишига мўлжалланган. Унга мотороллнинг электромотори ўрнатилган. «Кичкинтойлар»нинг баҳоси тахминан 19 минг АҚШ долларига тенг.

Касаба уюшмалари огоҳлантирди

Франциядаги намоишлар туфайли самолётлар парвози ва поездлар ҳаракати тўхтатилган.

Намоишчилар ҳукуматнинг нафақа ислоҳига қарши чиқишмоқда. Оқибатда мамлакатдаги тезорар поездлар сони 80 фоизга қисқартирилган. Пойтахт аэропортида авиайўналишлар икки баробарга камайган. Касаба уюшмалари мазкур акция темирйўл, транспорт ва иқтисодиётнинг бошқа тармоқ ходимлари ҳисобидан янада кўпайиши мумкинлиги ҳақида огоҳлантирган. Ўтган ой Франция кўчаларида бўлиб ўтган намоишларда қарийб 1 миллион одам қатнашган. Расмий Париж нафақа ислоҳоти орқали бюджетдаги дефицитни камайтиришни мўлжаллаган.

Учрашувлар сохталаштирилганми?

Германиянинг Бохум шаҳрида ўнлаб футбол учрашувлар тақдирини сохталаштиришда гумон этилаётган 4 нафар шахс устидан суд жараёни бошланган.

Хабарларга кўра, судланувчиларнинг айблари тасдиқланса, улар 10 йиллик қамок жазосига ҳукм этилиши мумкин. Венециялик усталар бу услубни анчагача сир сақлаб, ўз санъат маҳсули эвазига бирмунча фойда кўришди. XVII асрга келиб шиша ва биллурга ишлов бериш йўлга қўйилганидан сўнг, қандил яна ҳам ўзгача чирой билан хонадонларга кириб келади.

Интернет хабарлари асосида тайёрланди

РАНГИН ДУНЁ

Кеча уйимизда қисқа муддат чироқ ўчиб қолди. Аксига олиб уйимизда шам ҳам қолмабди. Қизим тушмагур «энди қоп-қоронғуда қандай ўтирамиз», деб ваҳимага тушди. Шунда бир пайтлар бобомдан қолган фону с ёдимга тушиб, уни қидира кетдим. Ҳайтовур хонадонимиз бироз ёришгандек бўлди. Бироқ, қизимнинг чехраси барибир очилмади. «Менга чироқ керак, энди компьютер ва телевизорсиз нима қиламан», дея хархаша қилишда давом этди.

Маҳфуза ХУДАЙБЕРГАНОВА, «Milliy tiklanish» мухбири

Демак, бугуннинг боласи бир зум ҳам электр манбаисиз ҳаётини тасаввур эта олмас экан, унда қадимдагилар чироқсиз қандай яшаган, деган савол туғилади. Айнан шу саволга жавоб топиш истаги навбатдаги мақолага мавзу бўлди.

Дарҳақиқат, бугун техника ва энергетика соҳаси шу қадар ривожланиб кетдики, ҳатто энг чекка қишлоқлардан тортиб, тоғу даштларга ҳам электр энергияси етиб борган. Айрим ҳудудларда эса, ёруғлик манбаи табиий шамол ёрдамида ҳам келтириб чиқариш мумкин. Ахир инсониятнинг бу ютуқга эришиши ўз-ўзидан бўлмаган. Инсон Ер юзида яшай бошлаганидан бунён ёруғлик манбаини излаб келган.

Алаҳуссус, илк ёруғлик манбаининг пайдо бўлиши шамчироқлар билан бевосита боғлиқ бўлиб, қадимги маданиятлар ривожига катта ҳисса қўшган сир эмас. Сунъий ёритиш санъати кўп асрлик тарихга эгадир. Айниқса, бу санъатни тош давридан бошланган бадий ижод маҳсули десак адашмаймиз. Ёруғлик манбаларининг эволюцияси меъморчилик ва бадий услубнинг ўзгарувчанлигига боғлиқ бўлиб келган. Уларнинг кўп турлари бугунги кунгача сақланиб қолган. Айримлари эса техника ривожланиши билан оқибатда истеъмолдан чиқиб кетган.

Адабиётларда тилга олинган энг биринчи шамчироқни Гомернинг «Эвзуларда ўқиш мумкин. Гомер Одиссей ва Телемахага таъриф бераётганида шундай деган: «... улар ол-

Қадимги шамчироқ

ёки илк ёруғлик манбалари

ичи ўйилиб у ҳайвон ёғи билан тўлдирилган. Яна бир маълумотларда келтирилишича, қадимда хатотлар гулдан ёнида қўлзма-лар ҳам битишган. Ундан сўнг инсоният тарихидаги энг биринчи ёруғлик манбаларидан бири машъала кашф қилинган. Ўша давр одамлари машъала узоқ ёниши учун ҳар хил усуллардан фойдаланиб кўришган. Ўз даврида римликлар ва греклар хумдон кўринишидаги машъалаларни ихтиро қилишган. Уларнинг машъаласига хушбўй моддалар қўшилгани боис нафақат хонани ёритган, балки ўзидан ёқимли ис ҳам таратиб турган. Мутахассислар қазимша ишлари чоғида Мо-хенжо-Дародан топилган ҳиндларнинг машъаласи фосфорда «ишлаган»ини аниқлашган. Ўрта асрга келиб, айрим мамлакатларда машъалани деворга осиб одат тусини олади.

Тарихий манбаларда қайд этилишича, қадимда кўпроқ мойли шамчироқдан кенг фойдаланилган. Лойдан ясалган идишга мой солиб, унга пилик маҳкамлаб қўйилган. Айрим шимол халқлари эса ўтовни ёритиш учун майда баликларнинг қилтаногини ёқиб кун кечирган. Ўз даврида балик пиллиқ ўрнида хизмат қилган. Тош асрида эса мойли шамчироқнинг асосини яшаш учун тошни

ёқинроқ бўлиши билан бирга узоқ ёнган. Шунинг учун бу даврда мумли шам ниҳоятда бебаҳо ҳисобланган. Бунга мисол қилиб, тарихий бир далилнинг келтириши мумкин. Урта асрда рицарлик унвони берилаётганда уларга бир пуд мумли шам ҳам берилган. Ўша даврда мумли шам олтин ҳадя қилган билан баробар бўлган. XIX асрга қадар деҳқонларнинг уйида мумли шамнинг бўлиши бу хонадоннинг тўқ яшашидан далолат берган.

Хусусан, XIX асрга келиб ҳайвон ёғидан глицерин моддасини ахратиб олиб, стеаринни қолдириш йўли ўйлаб топилди. Шунингдек, филтланмаган нефть манбаи оммавий парафин олишга имкон яратди. Шам ишлаб чиқариш учун махсус қурилма ҳам ўйлаб топилди. Мана шу даврда яна шамнинг энг сифатли, энг ёрқини кашф қилинди. Китнинг бош қисмидан олинган модда асосида яратилган шам ниҳоятда ёрқин ҳисобланган. Аммо, ёппасига китларни қириб ташлаш бошланганидан сўнг, унга чек қўйиш мақсадида бундай шамни ишлаб чиқариш қатъиян ман қилинади.

Илк керосинли лампани америкалик кимёгар Селлиман ихтиро қилган. Львовлик аптека-

чи И.Лукашевич XIX асрда 50 та шамнинг ёруғлигини бера оладиган «чақмоқ» номли керосинли лампани ўйлаб топади. Юқорида айтганимиздек, шамчироқлар тарихи қадим-бақадим олдинга илгариларга борганидек, энди навбат қандилларга келди. Маълумотларда қайд этилишича, қандил XII асрда ихтиро қилинган. Аслида эса, қандил аввал ихтиро қилинган «паникадило» номли шамчироқнинг давомчиси. «Паникадило» «поликарделон» сўзидан олинган бўлиб, юнон тилида «кўп шамдон» маъносини билдиради. Қадимда паникадиллар ибодатхона, мақбара ва шоҳ саройлари шифтларига осилган бўлиб, аксарияти қимматбаҳо металлдан ясалган. Қандилларнинг энг биринчилари ҳам худди паникадило сингари шамдонларга мослаб қурилган. XIV асрда Мурано оролида илк бор шишага ишлов бериш услуби ўйлаб топилганидан сўнг, биллур қандиллар дунё бўйлаб тарқалди. Венециялик усталар бу услубни анчагача сир сақлаб, ўз санъат маҳсули эвазига бирмунча фойда кўришди. XVII асрга келиб шиша ва биллурга ишлов бериш йўлга қўйилганидан сўнг, қандил яна ҳам ўзгача чирой билан хонадонларга кириб келади.

САҢЪАТ

Ўзбекистон Тасвирий санъат галереясида "Theatre.UZ/2010" халқаро театр фестивали доирасида театр декорацияси санъатига бағишланган бадий кўргазма ташкил этилди.

Театр безаклари намоиши

"Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми" жамғармаси, Маданият ва спорт ишлари вазирлиги, "Ўзбектеатр" ижодий ишлаб чиқариш бирлашмаси, Ўзбекистон ёшлар театри ҳамкорлигида ўтказилаётган "Theatre.UZ/2010" биринчи халқаро театр фестивали доирасида бир қатор маданий-маърифий тадбирлар ўтказилмоқда. Театр декорацияси санъатига бағишланган мазкур кўргазма ҳам шулар жумласидандир. Унда соҳа ходимлари мамлакатимизда миллий театр санъатини янада ривожлантириш, ижодкорларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, меҳнатини эъозлаш ва рағбатлантиришга алоҳида эътибор қаратилаётганини таъкидлади. Мутахассисларнинг айтишича, спектаклларнинг бадий ва ғоявий пишиқ-пукталигини таъминлаш, асар мазмун-моҳиятини томошабинга тўла етказишда театр декорацияси ижодкорлари – расомлар меҳнати алоҳида ўрин тутади.

Кўргазма иштирокчиларига Ўзбек Миллий академик драма театри, Муқимий номидаги ўзбек давлат мусиқали драма театри, Республика ёш томошабинлар театри, Ўзбекистон ёшлар театри, Республика кўғирчоқ театри каби ижодий жамоаларда фаолият кўрсатаётган постановкачи-расомлар томонидан яратилган сахна безаклари, декорациялар, эскизлар, картина ва фотосуратлар катта таассурот қолдирди.

— Юртимизда миллий театр санъатини ривожлантириш, унинг ўзига хос анъаналарини асраб-авайлаш ва янада бойитиш борасида кенг қўлмали ишлар амалга оширилмоқда, дейди ЎЗМУ Ўзбек филологияси факультетининг Санъатшунослик бўлими 3-босқич талабаси Наргиза Аҳмудова. — Болалигимдан театр санъати ва сахна асарларининг яратилишига қизиқишим баландлиги сабабли, ушбу халқаро театр фестивал иш бошлагандан буён барча маърифий тадбир ва кўргазмаларида оддий ҳавасманд ижодкор сифатида иштирок этиб келаяпман. Мазкур кўргазма баҳона пойтахтимиз сахналарида намоиш этилаётган маҳаллий ва хорижий театр спектаклларининг бугунги кундаги ютуқлари, изланувчан актёрларнинг ижодий салоҳияти билан яқиндан танишдим. Назаримда, бундай фестивал ва кўргазмаларнинг ташкил этилиши турли мамлакатлар сахна маданиятларини яқинлаштириш орқали театр санъатининг энг яхши намуналаридан йиғилганларни баҳордор қилиши билан бирга, ёш авлод онгига соҳага нисбатан ҳурмат туйғулари уйғотилади. Ўзбекистон театр ҳаётини янги янги ижодий асарлар билан бойитишга ёрдам беради.

Азима ҚИЁСОВА

КЎЗГҮ

САНА

Умумжаҳон почта куни — Бирлашган Миллатлар Ташкилоти тизимида нишонланадиган халқаро байрам кунидан бири ҳисобланади. Умумжаҳон почта иттифоқи 1874 йил 9 октябрда ташкил қилинган бўлиб, унинг таркибига 191 мамлакат кирган. 1994 йилдан бошлаб эса Ўзбекистон Республикаси Умумжаҳон почта иттифоқининг тўла ҳуқуқли аъзоси ҳисобланади. 2010 йилда Умумжаҳон почта иттифоқининг ташкил топганига 136 йил ва Ўзбекистон Республикасининг Умумжаҳон почта иттифоқида аъзо бўлганига 16 йил тўлади.

Махсус хотира тамғаси

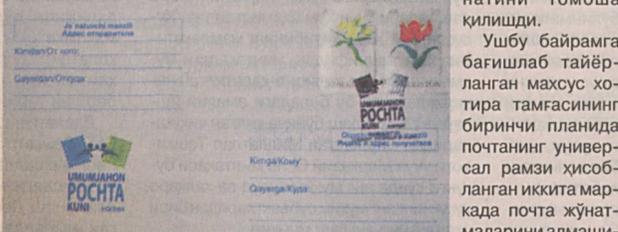
умумжаҳон почта кунига бағишлаб тайёрланди

Ушбу байрамга «Ўзбекистон почтаси» ОАЖ ҳамда Ўзбекистон Алоқа ва ахборотлаштириш агентлиги билан ҳамкорликда Умумжаҳон почта иттифоқи халқаро бюросида тадқиқ қилинган Умумжаҳон почта кунининг логотипи тасвири билан махсус хотира тамғаси тайёрланди ва амалга киритилди.

Махсус хотира тамғасини сўндириш маросимининг тантанали очилиш тадбири Ўзбекистон алоқа тарихи музейи биносида ўтказилди. Йиғилишда Ўзбекистон Алоқа ва ахборотлаштириш агентлиги Бош директори ўринбосари Асаджон Ходжаев, «Ўзбекистон почтаси» ОАЖ Бош директори Рустам Қосимов, Давлат алоқа инспекцияси бошлиғи Шухрат Атамухамедов, фелиателестлар уюшмаси раиси Э.Хамидов ҳамда оммавий ахборот воситалари ва бир қанча хорижий фелиателестлар иштирок этишди.

Тадбирда яқиндагина кимдир почта хизматларини йўқолиб кетишини башорат қилгани, аммо ҳозирда улар жуда зарур бўлиб, интернет ҳам, электрон почта ҳам ўрнини боса олмаслиги, аксинча, улар почта хизматлари учун янги қулай имкониятлар яратиш бергани хусусида гапирилди.

— Биз турли хил алоқа воситалари бир-бирини тўлдириб турган даврда яшаймиз. Почта майдони фақатгина Онлайн режимда харид ва таклиф қилувчиларга, балки янги технологиялардан фойдаланишни билмайдиган ва почта, таққи дунё билан алоқада бўлиш учун ҳаётда зарур аҳамиятга эга бўлганларга ҳам керакли хизматларни кўрсатмоқда. Умумжаҳон почта иттифоқининг статистик маълумотларига кўра жажон почта бозорида ёзувли хат-хабарлар сегменти 450 млрд. почта жўнатмаларини ташкил этади, булардан 440 млрд. ички режим ва 10 млрд. халқаро режим жўнатмаларидир. Ушбу бозорда почта посылкалари сегменти 5 млрд. ни ташкил этади. Мамлакатлар ушбу жўнатмаларни мўътадил жўнати-

шини таъминлаш мақсадида 650 мингдан ортиқ доимо амалдаги почта ташкилотларини ўз ичига олган иттифоқ аъзолари ягона тармоқни ташкил этишди. Бу бўлиналарда 5,5 миллион ходим ишлайди, дейди Ўзбекистон Алоқа ва ахборотлаштириш агентлиги Бош директори ўринбосари А.Ходжаев. Шунингдек, махсус хотира тамғасини сўндириш маросимида Тошкент алоқа ва ахборотлаштириш университети талабалари ҳамда алоқа коллежи ўқувчилари ҳам қатнашди. Тадбир айнан Ўзбекистон алоқа тарихи музейида ташкил қилинган сабабли, йиғилишда иштирок этганлар почта тарихи билан боғлиқ бўлган кўплаб маълумотларга эга бўлиб, музейнинг бой экспонатини томоша қилишди.

Ушбу байрамга бағишлаб тайёрланган махсус хотира тамғасининг биринчи планидан почтанинг универсал рамзи ҳисобланган иккита маркада почта жўнатмаларини алмашиш таъминланган. Ушбу тасвирда улар чегарани кесиб ўтаётгандек, бу билан почта алмашинуви нафақат худудий чегаралар доирасида, балки ундан ташқарида ҳам ҳаммаболглигини намоиш этишмоқда. Унда «9 OKTAVR UMUMJAHON POCHTA KUNI» ёзуви ва тамганинг керакли реквизитлари «O'ZBEKISTON» — давлат номи, «TOSHKENT POCHTAMT» — сўндириш ўтказиладиган почта ташкилотининг номи ва «09.10.2010» — махсус хотира тамғасини сўндириш санаси кўрсатилган. Махсус хотира тамғасининг ўлчами 30x30 мм. Унинг эскизи дизайнер Е.Карцевич томонидан тайёрланди.

М.ХУДАЙБЕРГАНОВА, «Milliy tiklanish» мухбири

ЎГИТ

Дўстга озор берма, манман этмагил, Берма қўлдин, дўстни душман этмагил.

Тан-вужудинг кўза эрмиш, фаҳм — сув, Кўза синса, сув тўкилгай, турмас у.

БИЛАСИЗМИ?

Дунёдаги энг қимматбахо Барби кўғирчоғи 20 октябр кунки кимошдига қўйилиши кутилмоқда. Малласоч кўғирчоқ бу сафар қора байрам либосида бўлиб, бўйнида бриллиант тақинчоғи ҳам бўлади. Шу боис, кўғирчоқнинг баҳоси ҳозирча ярим миллион доллар атрофида белгиланган. Ташкилотчиларнинг айтишича, савдодан тушган пуллар кўкрак саратони касаллиги муаммолари билан шуғулланувчи жамғарма ҳисобига ўтказилар экан.

Бундан икки йил аввал Руминиянинг Констанца портидан 10 метр узюқликда, 30 метрлик сув тубидан номаълум сувости кемаси топилиган эди. Яқинда ушбу кема бир пайтлар советларга тегишли Ш-213 экани расман тасдиқланган.

ТУРФА ОЛАМ

Катта луғат

Хитойлик олимлар 40 йил давомида тўплаган 23 мингга яқин иероглифик фамилиялар катта бир луғатга жо бўлди.

Бирок, ушбу фамилияларнинг аксарияти аллақачон ўтмишда қолиб кетган. Ҳозирги кунда замонавий хитойликлар бор-йўғи 7 мингга иероглифик фамилиялардан фойдаланишар эмиш. Айниқса, тахминан 85 фоиз аҳоли орасида Ван, Ли ва Чжан каби фамилиялар кенг тарқалган экан. Луғат муаллифларининг фикрича, айрим хитойча фамилиялар 5 минг йиллик тарихга эга бўлиб, ҳар бири ўз эгасининг насл-насаби, келиб чиқиши ва туғилган жойининг тарихи ҳақида сўзлар экан. Афсуски, вақт ўтиши билан хитойча фамилиялар ортида ётган асл маъно-мазмун ўз кучини йўқотиб қўйган.

Бронза дубулға

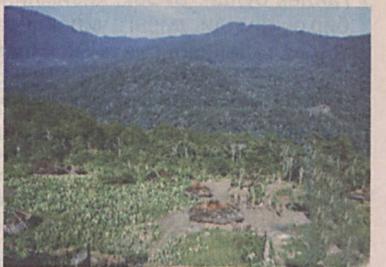
Шу йил май ойида Буюк Британиянинг Камбрия графлигинда топилган, қадимги Рим даврига оид бронза дубулға яқинда аукционга қўйилган.

Маълумотларга кўра, қимматбахо дубулға савдолар чоғида 3 млн. 629 минг 469 долларга пулланган. Унинг аукционга қўйилган бирламчи баҳоси эса 320-480 минг доллар қилиб белгиланган экан. Тарихчиларнинг таъкидлашича, ўта ноёб бронза дубулғани қадимги Рим ҳарбийлари спорт ўйинларида кийишган. Ушунда шунга ўхшаш дубулғалар соҳибининг қайси табақага хослиги ва жамиятда тутган ўрнини аниқлаган экан.

Ажабтовур жониворлар

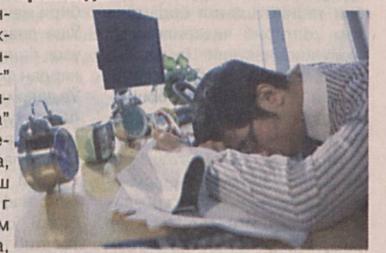
Папуа-Янги Гвиняда ўтказилган тадқиқотлар чоғида фанга умуман номаълум 200 га яқин жониворлар тури аниқланган. Улар орасида тумшуги узунчоқ қурбақа, кўзи пушти чигиртка ва думининг ярми оқ рангда бўлган сичқон ҳам учиради. Жами бўлиб, олимлар 24 та янги қурбақа, 100 га яқин ҳашорат турини аниқлашган. Шунингдек, Наканаи тоғлари (Янги Британия о.) этакларида биологлар икки сантиметрлик бақага ҳам дуч келишган. Маълумки, бу турдаги бақани шу вақтгача фақат Соломон ораларидагина учратиш мумкин эди.

Чарчоқ ҳисоблагич

Австралиялик мутахассислар инсон чарчоғини назорат қилувчи ҳисоблагич яратишди.

Ҳисоблагич инсондаги чарчоқ ҳисси максимал даражага етганда "ишни тўхтатинг" ёки бўлмаса "соғлигингиз хавф остида" дея огоҳлантириш беради экан. Колаверса, чарчоқ ҳисоблагич иш унумдорлигини ошишига ҳам ёрдам беради. Айниқса, бундай мослама раҳбарлар учун жудаам асқотиши мумкин экан. Чунки, ходимларнинг ишга ўз вақтида келиши ва берилган вазифаларни бекаму кўст адо этишларида чарчоқ ҳисоблагич катта фойда беради.

Зафар МУҲАММАД тайёрлади

ВОКЕА

Саврукли Мурод амаки овдан қайтаркан, йўл чегидаги арча дарахти тагидан номаълум махлуқнинг ўқирганини эшитиб қолади. Орадан кўп ўтмай беш-олти одим нарида кўнғир айиқнинг шовқин солмай, фарч-ғурч қилмасдан юриб бораётгани кўзга ташланади. Унга қалин қор ва музғалоқ ҳам писанд эмас.

Абдулла САИДОВ

Кутилмаганда бир неча дақиқада махлуқ ўтирилиб овчи яқинида пайдо бўлади. Унинг кичик кўзлари катталашиб, қип-қизил тили ва йирик тишлари кўзга ташланиб турарди. У жаҳлустидаги ширқириб, ботик бурни билан чўқур нафас олар ва шох-шаббаларни синдирадди. Унинг панжалари зарбидан омон қолиш гумон, ҳар қадамда эҳтиёт шарт. Махлуқдан ҳимояланиш учун эса эҳтиёткорлик ва омилкорлик билан кўп тугмоқ лозим. Овчи талвасага тушмай кўрққанини билдириб қўймасликка ҳаракат қила бошлади. Агар ҳамла қилган тақдирдагина уни нишонга олишни мақсадга мувофиқ деб ҳисоблади.

— Сен мардсан, ақлисан, — деди у шовмасдан устакорлик билан. — Тинчлан. Эсингни

едингни, полвон? Бу гапларга махлуқ тушунди чоғи анг-танг бўлиб қолди. Кейин катта-катта қадамлар ташлаб кўздан ғойиб бўлди. Кунларнинг бирида Мурод амаки кўнғир айиқ билан тўртинчи маротаба учрашиб қолади. Қишдан омон чиққан кенг елкали жонивор емиш камлигидан озиб бироз кичрайиб қолганди.

— Ассалому алайкум, полвон, — деди овчи худди эски кадрдонлардек. — Тинч-омонмисан? Овчининг ҳиди, товуши ва қадам излари унга таниш бўлганлигидан икки-уч одим нарида чўнқайиб ўтириб олди ва ҳар хил имо-ишоралар қила бошлади. Аста-секин кунлар ўтиб улар хатти-ҳаракатлари орқали бир-бирларини яхши тушунадиган бўлишди. Овчи ёзга келиб "дўсти"ни тоғлар

Айиққлисой

билан туташ ҳовли боғига бошлаб борди. Бу ерда шолғом, турп, лавлага каби илдиэмезва экинлари ҳам етиштириллар, "меҳмон" учун егулик сероб эди. Кўзда айни пишиқчилик бошланиб егулик мўл бўлганлигидан кўнғир айиқ овчининг ҳовлиси яқинига кунда-шунда келиб турарди. Баъзан Мурод амаки уни гўшт қолдиқлари ва ширинликлар билан ҳам сийлаб турарди. Бора-бора жонивор бу ерга тамоман ўрганиб қолди. Дам олиш кунларининг бирида Мурод амаки айиқни одамлар билан гавжум бўлган ўйингоҳга олиб боради. Жониворнинг ўйинқароқ ва хушфёғлиги шундайгина унинг юз ифодаси ва хатти-ҳаракатларидан ҳам сезилиб турарди. Яшил майдонда у амакини кучиб курашга тушар, бўйинтиригини бошидан чиқарар ва ўмбалоқ ошиб ҳар хил ўйинлар кўрсатарди. Яқинига келганларни кўтариб улқотириб ҳам юборарди. Ҳаммасидан унинг тоғорада хамир қоргани ҳайратланарли ҳол эди. Бунга бироз ўқув ва фаросат ҳам керак. Томоша

сўнггида одамлар миннатдор бўлишиб қуруқ қўйишмасди, албатта. Баъзида жониворнинг жуни овчи тирикчилигига яраб қоларди. Хуллас, Мурод амакининг айиқ шарофати билан рўзғори бадас-тир бўлди. Йиллар ўтгач, Мурод амаки кексайиб меҳнат қилишга тамоман ярамай қолди. Қизлари эса турмушга чиқиб ували-жу-ували бўлиб кетишди. Ишқилиб улар ўз кунларига омон бўлишсин. У уй ичкарисидаги дераза ёнида ётганича хаёл суриб ха-вотирга туша бошлади. "Айиқ жониворнинг қарови нима бўлади? Энди унинг ҳоли не кечади?" Оқшомлари унинг уйқуси қочиб безовталанади, бутун азои бадани қалтирар ва бесаранжомланиб қолди. Охири у яқинларининг маслаҳатига амал қилиб кўнғилга яқин бўлиб қолган жонивор билан муносабатини ўзгартиради.

— Омон бул, полвон, — деди у. — Мен сендан розиман, сен ҳам хурсанд бўл. Умрининг бир қисми айиқ жонивор билан боғланиб қол-

ган Мурод амаки уни кузатаркан ортидан узоқ тикилиб қолади. Кейин кундан-кун ёлғизлик азобида ҳаловатсизланиб ётиб қолади. Ана шундай қайғули кунларнинг бирида боғ яқинидаги сой томондан ўқирган овоз эшитилади. Бу таниш кўнғир айиқнинг наъраси эди. Шунда жигари хун бўлган Мурод амаки жойидан кўзғалиб кўзини очди.

— Эй, полвон, сенмисан? — дейиши билан сўнгги бор нафас олиб бандаликни бажо келтиради. Эртасига ҳовлида тумонда одам йиғилади. Дафн маросимидан кейин ҳамма тарқалгач айиқ янги қабр олдига келиб уни туни билан қўриқлаб чиқади. Бирга бўлган кезларини эслаб бир неча бор гиншийди. Тонг ёришганида айиқнинг қабристондан чиқиб юқорига ўрлаётганини кўрганлар бўлган. Бугалар устида ётгани ва тупроқдаги излари шундан далолат беради.

Кутилмаганда овчининг тоғ билан туташ ҳовли боғи яқинидаги сойликдан яна икки-уч марта ўқирган овоз эшитилади. Бу кўпчиликка таниш жониворнинг сўнгги наъраси эди. Шу-шу бу жой ҳозирга қадр Айиққлисой деб аталиб келинади.

MILLIY TIKLANISH
 ВАТАН ТУЙҒУСИ НАР НАРСАДАН УСТУН
МУАССИС:
 ЎЗБЕКИСТОН «МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ»
 ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ
ХОМИЙ:
 «МАТБУОТ ТАРКАТУВЧИ»
 АКЦИЯДОРЛИК КОМПАНИЯСИ

ТАХРИР ҲАЙЪАТИ
Ахтам ТУРСУНОВ, Ахрор АҲМЕДОВ, Фолиб-шер ЗИЯЕВ, Сувон НАЖБИДДИНОВ, Муҳаммад-жон ҚУРОНОВ, Гафуржон МУҲАМЕДОВ, Улуғбек МУҲАММАДИЕВ, Шоира УМАРОВА, Рустам ҚОСИМОВ, Эркин ЮСУПОВ, Баҳодир ШАРОФОВ, Арслон ЭШМУРОДОВ
 Бош муҳаррир:
 Жалолiddин САФОВЕВ

ТАХРИРИЯТ МАНЗИЛИ: Тошкент-100000,
 Амир Темур кўчаси, 1-тор кўча, 2-уй
e-mail: milliyt@sarkor.uz
 Газета ҳафтанинг чоршанба куни чиқади.
 Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан № 0223 рақами билан рўйхатдан ўтган.
 Буюртма — Г 923, Адади — 3338

Газета тахририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди
ТЕЛЕФОНЛАР: (8-371) 234-69-55, 234-87-74, 234-87-73, 234-86-41
 ФАКС: 234-01-47
Ҳажми 4 босма табоқ офсет усулида босилди. Қоғоз бичими А-2

Саҳифаловчи:
 Акбар ШОДИЕВ
Навбатчи муҳаррир:
 Гулбахор УМУРЗОҚОВА
 Навбатчи:
 Дилфуза РҶЗИЕВА
 «ШАРҚ» наشريёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонасида чоп этилди.
 Корхона манзили:
 «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй
 Босишга топшириш вақти — 21.00.
 Топширилди — 21.30.